

תקונא תלתין ותרין

<p>הא הכא תלתין וחד¹ זמנין דאתפרש בראשית ועשר אמירן ותלתין ותרין שבילין הא שבעין ותרין² וצריך לפרשא לון פתח ואמר בראשית בראשית מאמר קדמאה לכלא ואיהי כליל תרין דבורין אנכי ולא יהיה לך דאתמרו (פר ע"ב) בדבורא חדא ותרוייהו אינון רמיזין במלת בראשית בנין דא בראשית א"ב רשית א"ב א' אנכי ב' לא יהיה לך וכלא באת אחד ב' ואיהי ב' מבראשית:</p>	<p>הרי כאן שלשים ואחת פעמים שהתפרש בראשית, ועשר אמירות, ושלשים ושנים שבילים, הרי שבעים ושתיים, וצריך לפרש אותם. פתח ואמר בראשית. בראשית המאמר הראשון לכל, והיא כוללת שני דיבורים, אנכי ולא יהיה לך שנאמרו בדבור אחד, ושניהם רמוזים במלת בראשית, לכן, בראשית א"ב רשית, א"ב, א' אנכי, ב' לא יהיה לך, והכל באות אחת, ב', והיא ב' מבראשית.</p>
---	--

תיקון ל"ב בראשית כו' הא הכא כו' - [מ"ש בכאורי הגר"א בזה נדפס בסוף הקדמה הראשונה (יח ע"ב) וע"ש שהג"י הנכונה הוא] **הא הכא כ"ח זמנין דאתפרש בראשית ועשר כו' הא שבעין וצריך לפרשא לון:** { יח ע"ג } **הא הכא כו' -** בגירסא דידן ע"כ ל"א תיקונין, אבל התיקונין הם מהופכים ויתרים, ועוד חסרים הרבה תיקונין, אבל הגירסא הנכונה הוא **הא הכא כ"ח זמנין דאתפרש בראשית ועשר כו' הא שבעין וצריך לפרשא לון**. וכ"ח דמשלים לשבעין, הוא כ"ח עובדא דבראשית, דפסוק ראשון⁴ ודמתן תורה⁵ (והן כ"ח פרקינ⁶ דכלילין בעשר אצבעאן, כ"ח מ"ה⁷, כמש"ל (לט ע"א לט ע"ב) והן עשר אמירן), כ"ח נקודין⁸ שע"י ג"כ נשלמין נ' שערי בינה, וכידוע שעם כ"ב הוא נו"ן, ועם מ"ב⁹ הוא ע"ב, והכל א'. והוא ענין נפלא, שמפרש התיקונין בתיבת בראשית מכאן עד סוף התיקונין, הכל על ספר הראשון, שהוא עד (בראשית ה א) זה ספר, שהוא סיום ספר הראשון, והוא עד קכ ע"א (קמ ע"א), שם סיום התיקונין. ואגב שמסיים, מתחיל לפרש רק התחלת ספר השני, תיבות ד"זה ספר" עד קלד ע"ב (קס ע"א) **ד"א זה ספר כו'**, ומשם ואילך אינו שייך כאן כלל, רק ליקוטים מזו"ח. ואפשר לומר דגם שם הוא אגב. אבל הנכון, שאינו מהספר. ומפרש בתיקון זה מאמר הראשון מעשרה מאמרות, וכאן שייך מ"ש בתיקון ל' (פא ע"א) **אלהים דא נתיב קדמאה כו'**, ואינו מפרש שם רק נתיבות ומאמרות דשני ימים הראשונים שם, שהן ח' נתיבות וג' מאמרות, והשאר חסר שם, וכאן מפרש בפרטות. ומ"מ חסרין כמה נתיבות באמצע. והעשרה מאמרות מפרש הכל בפקודין, והן: א', אנכי ולא יהיה לך (שמות כ ב-ג) דדיבור א' נאמרו, כמו שמפרש והולך כאן. (אע"ג דבריש תיקון ל' (פ ע"ב) קאמר דיראה הוא מאמר ראשון¹⁰, וכן הוא בפרשת בראשית (יא ע"ב), כאן כולל יראה בנתיב הראשון בתיקון ל"ג (&), והכל בתיבת בראשית,

:Commented [YL1]

:Commented [YL2]

– מאיר התיקון –

¹ "תלתין וחד" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "כ"ח".

² נמחק בגר"א.

³ "ותרוייהו אינון רמיזין במלת בראשית צגין לא בראשית א"ב רשית א"ב א' אנכי ב' לא יהיה לך וכלא באת אחד ב' ואיהי ב' מבראשית".

⁴ עי' לעיל לט ע"ב: עשר אצבעאן דאתמר בהון (שיר השירים ה יד) ידיו גלילי זהב דבהון כ"ח פרקינ דאינון כ"ח אתוון דעובדא דבראשית. ועי"ש דברי רבינו מ' ע"א: הוא כ"ח אתוון בפסוק ראשון דבראשית. ועי' יהל אור ח"ג קכב ע"ב. ועי' תז"ח י ע"ג: כ"ח אתוון דאנון יר"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף.

⁵ כ"ח אותיות של פסוק (שמות כ א): וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר.

⁶ עי' לעיל עו ע"ב שזו בחי' הבינה. { }

⁷ עי' דברי רבינו לעיל (עו ע"א): כ"ח מ"ה - חכמה כולל שניהם, והוא מ"ה, עשר אתוון, והיא כ"ח אתוון עובדא דבראשית. ועי"ש בתיקון^ז שהז' תיבות הם בשכינה תתאה, וכ"ח אתוון בשכינה עילאה.

⁸ עי' דברי רבינו בס"י ד ע"ג שזה כ"ח אותיות של קמץ פתח וכו'.

⁹ נדצ"ל מ"ד שהוא כ"ב של א"ב ועוד כ"ב של תשר"ק (יהל אור ח"א כ ע"א).

¹⁰ שם איתא פקודא ולא מאמר, וצ"ע. ##

וכן כולן. ב' אהבה¹¹, כמ"ש בתיקון ל' (&) ופרשת בראשית (&). ומאמר ב', פקודא דנבואה. ר"ל הראשון להאמין בה' ית', הב' להאמין בתורה. ג', להתעסקא באורייתא דבע"פ. ד', יחודא. ה', פרו ורבו. ו', צדקה. ז', למלעי באורייתא, ר"ל לחדש, וכמ"ש בפרשת בראשית ג"כ¹². ח', תוצא, אמר (לקמן צג ע"א) דאלין עמי הארץ כו', ר"ל פקודא לעסוק בדרך ארץ, שטוב עם התורה (אבות &). במאמר ט', נעשה, אמר למגזר גיורא¹³, ולהניח תפלין, עשה עיקר הפקודא¹⁴. אבל בפרשת בראשית אמר זה במאמר ח', ובמאמר ט' הוא להניח תפלין, שכולל שם ושם שני פקודין. ומאמר י' אמר (הנה נתתי כו') (&) היא צלותא, מצמיח חציר כו' (&) ועשב לעבודת כו' (&), ועי' בתיקון נ"א (&). בפרשת בראשית (&) אמר ליתן מעשר, ששם הוא מאמר העשירי, אלא דהזהר ס"ל בפרשת ויקרא כמ"ד לא טוב היות כו' (&), הוא מאמר העשירי, ואין להאריך כאן. וסדרן של התיקונים אחר תיקון ל"ג, תיקון ל"ז על פסוק (&) והארץ כו', והוא הכל תיקון א', וזש"ש (פו ע"ב) ברית ודאי כו', דחילו כו'¹⁵, ואח"ז תיקון כ"ה כו', שהוא תיקון א'. ורוח כו'¹⁶, ומסיים, בזמנא דייתי פורקנא כו'¹⁷. ותיקון ל"ח (פד ע"א) פתח ואמר כשושנה כו', בזמנא דיהא פורקנא כו', ואח"ז בהקדמה (ט ע"ב יב רע"א), בפיקודא במלת בראשית דאיהי אהבה, והוא מאמר ב'. ואח"כ תיקון ל"ו, ואח"כ תיקון ל"ט ותיקון מ', וכמ"ש בתיקון ל', והוא על נתיב ד' וה', ושם מפרש ג"כ מאמר ג' (חוזר וכולל בתיקון מ"א בבראשית), ושם שייך מ"ש בדף ה' ע"א (עו ע"ב) אר"א יומא חד הוינן כו', עד סוף תיקון ס"ז, ואח"כ תיקון מ"ב, ואח"כ תיקון מ"ט, לכלול יחודא בבראשית, ואח"כ תיקון מ"ד עד סוף תיקון מ"ח, שהוא מפרש עד סוף ויכולו. וחסר מהתיקונים נתיבות הרבה, ואח"כ תיקון נ' פתח כו' ועלייהו אתמר אלה תולדות כו' (&), ומסדר והולך כל התיקונים על הסדר בתיבת בראשית, כל הפסוקים עד תיקון ע', עד זה ספר (קמ ע"א). לבד תיקון ס"ו, שהוא שלא במקומו כנ"ל, והן ע' תיקונים, ל"ב נתיבות ועשרה מאמרות, שהן נכללים ג"כ באלהים. ואח"כ עוד כ"ח כנ"ל, והן כ"ח אלהים מויכלו, עד זה ספר, והן ע' תיקונים, שע"ז סידר רשב"י זה הספר.

:Commented [YL3]

ומפרש והולך על כל שם, תיקון א'. תיקון נ' ע"פ (&) אלה כו' ביום כו', תיקון נ"ב ע"פ (&) וכל שיח כו' כי לא המטיר כו', תיקון נ"ב (&) ואד יעלה כו' (&) ויצר כו'. תיקון נ"ג (&) ויטע כו'. תיקון נ"ד (&) ויצמח כו', וכל הנהרות כולל שם. ואח"כ בפסוק (&) ויקח כו', שמגיע לשם, חוזר ומתחיל תיקון אחר, תיקון נ"ה, והוא על סוף תיקון נ"ד (&) ויקח ה' אלהים לעבדה בפקודין כו', ודא זכרונות כו'. ואח"כ תיקון נ"ו על ויצו כו', כמו שמפרש והולך, דאתמר בהון ויצו כו', ושם (צג ע"ב קד ע"א¹⁹) אבל לתתא אתמר ביה, ומעץ הדעת כו'. ושם צ"ד (קד ע"ב) מפרש ויאמר ה' אלהים לא טוב כו', וחסר שם תיקון על זה, ושם צ"ל תיקון ל"ד, ב' נוק' פתיחא כו' ע"ו. ואח"כ תיקון נ"ז על וייצר כו', { יח ע"ד } ותיקון נ"ח ויפל כו', ושם מפרש ג"כ פסוק (&) ויבן כו', וחסר ג"כ תיקון א'²⁰, ואח"כ תיקון נ"ח על והנחש כו' (כולל בתוכו ג"כ ה' תיקונים, ואח"כ תיקון נ"ט), ומפרש בתוכו פסוקים (&) ויאמר אל האשה כו', שהן ד' תיקונים, וכוללן בתיקון ס'. ואח"כ תיקון ס"א על וישמעו כו', וכולל ג"כ תיקון ויתחבא כו', ואח"כ תיקון ס"ב על ויקרא כו', ואח"כ תיקון ס"ג על ויאמר כו' ויאמר כו', ואח"כ תיקון ס"ה ויעש כו', ואח"כ תיקון ס"ו על הן האדם כו', ואח"כ תיקון ס"ח וישלחזו כו', וגם תיקון ס"ט נכלל בו לתיקון א' עד סופו, עד שמגיע כי

:Commented [YL4] ה יינפסוק?

:Commented [YL5]

:Commented [YL6]

– מאיר התיקון –

11 פי' המאמר השני היא אהבה. { } שוטנשטיין?
 12 צ"ע כוונתו, שכן אין יהל אור שם, אמנם הרי שם איתא למלעי באורייתא ליד פרו ורבו וחיוב מעשה מילה, ואולי המצוה של פרו ורבו בתורה, אפשר להיות שהוא לחדש. { }
 13 למול גרים. { } שוטנשטיין.
 14 נוסח מבולבל. ##*
 15 בראשית איהו בר"ת ודאי כד איהו בלבושין דאלין קליפין דאינון ערלה ופריעה צריך תמן דחילו ועלייהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני.
 16 צ"ע שזה לא תחילת תיקון כה.
 17 עי' לעיל פא ע"ד שרבינו מזכיר לשון זו על סוף תיקון לז, וכן הוא שם ולא בתיקון כה או כו,
 ועוד תיקון לו יש לו דרשה על "ורוח". ##*
 18 ##*אולי צ"ל סח ע"א.
 19 אשר הוא צ ע"ב דפו"א, וצ"ע. ##*
 20 אחד? ##*

שת לי כו', והוא תיקון ע'. ויש עוד י"א תיקונים, וכמה תיקונים בז"ח, ועוד תיקונים הרבה, אבל הכלל שהן ע' תיקונים, על ע' שמות הנ"ל עם המאורות כנ"ל.

והן שבעין שנים, דאזיל נ' שנים, ת"ק פרסה²¹, מה' ספירות, ושנים נטיל מאו"א, שהן דיליה²² ומשלים לע', ולכן עשרים מהם הוא עם שם הוי"ה²³, שהם דאו"א. אבל מ"מ, הן דאלהים²⁴, והם יין²⁵, ע' אנפין, נ' וכ'. ועוד ל' הוי"ת, כ' עם אלהים דאו"א, וי"ד לבדן דא"א, דשם ואין אלהים עמד²⁶ (דברים לב לט), דשם כולו רחמים פשוטים. וע' בפרשת משפטים (קכג ע"א) ע' נהירו דע' אנפין כו', מא' נהיר כו', ק' כמה דע' שבעין כו'²⁷, וע"כ הוא ספר הראשון (שכולל כל התורה), ונכלל הכל בתיבת בראשית.

וידוע שכלל הכל הוא שבעה, והן עשר שג"ר נכללין כא', שאו"א לא מתפרדין לעלמין (&), וכ"ע הוא אָין (&), ואין נגלה אלא באו"א, וכלל הכל הוא בג', בין למעלה בין למטה, שי"ה א'²⁸, והן ג' שמות הידועים²⁹, וכן ביי"ע, ג' דמקננן בהן כו' (לקמן כד ע"ג), וכן האדם ג' נר"נ, וכן המשכן³⁰, והעולם שנה נפש³¹, וכן כולם. ובכל התורה נכלל כל מה דהוי ויהוי כו' (&), והכל נכלל בז' ימים הראשונים, וכולו נכלל בפסוק ראשון בז' תיבות, ונכלל ג"כ בתיבה הראשונה בו' אותיות, ונקודה היא היא השביעית כמ"ש כאן בכמה מקומות³². והן ג' כללים, בראשית, באו"א, נקודה בהיכליה³³, ושם מתחיל הגילוי דז"ת, ד"ו פרצופין כידוע³⁴. וכתר עליון נעלם בתוכן, ולכן מתחיל בב', שאלף אָין³⁵. ואח"כ בפסוק ראשון, והוא ברו"ק, ז' תיקונים³⁶ דז"א. ואח"כ (&) והארץ כו' עד סוף ויכלו,

– מאיר התיקון –

- 21 עי' זהר ח"א עו ע"ב.
 22 פי' חסדים וגבורות דדעת.
 23 פי' שמוזכר בפסוק הוי"ה אלהים. { }
 24 פי' ע' שרים השולטים על הע' אומות. { } נראה יותר שאלקים מוזכר בפסוק.
 25 עי' זהר ח"ג רמה ע"ב.
 26 עי' תז"ח מא ע"א: אמרו בעלת העלות דלא נטיל עצה ורשו אלא איהו בלחודוהי בלא שתוף וחשבון דכתיב ואין אלהים עמדי אפלו אלהים דאצילות.
 27 עי' מלואים אות (ו).
 28 נדצל שהם י"ה א'??##כת"ח
 29 עי' לקמן קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אה"ה כתר עלאה, יה"ה עמודא דאמצעיתא, אדנ"י שכינתא תתאה.
 30 היינו קה"ק, היכל ועזרה, עי' פת"ש אח"ף ח: הבית המקדש שהיה ציור כל הבריאה, היה הוא מתחלק לג' חלקים ק"ק היכל ועזרה, ובין כל אחד פרוכת מפסיק. עי' בהגר"א על ספד"צ ל"ג ע"ב וז"ל, אתפרש ואתדבק, לא אתפרש ממש, ר"ל אעפ"י שנתפרש המסך בין ע"ק לז"א מ"מ דבוק הוא בו, רק שאינו דבוק ממש כמו או"א למעלה מהקרום, שלכן או"א נכללין בו ואינו נחשבין לפרצוף אחר, כמ"ש בזוהר הרבה פעמים, וכמ"ש למעלה וכנגד זה המסך הוא הפרכת במשכן בין הקדש ובין קדש הקדשים, וכן הוא בין ז"א לנוקבא קרום ושם עמידתה כנ"ל והוא המסך בין משכן לחצר אהל מועד ששם הוא נה"י, עכ"ל (וכן הוא בהגר"א ס"י פ"א מ"א אופן ה').
 31 עי' ספר יצירה (פ"ג מ"ג) שלש אמות אמ"ש, חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם, שלש אמות אמ"ש בעולם, ושלוש אמות אמ"ש בשנה, ושלוש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה.
 32 עי' דברי רבינו בספד"צ (לד ע"א): כל זה נכלל כולו בפרשת בראשית עד נח כמ"ש כאן בס"ד, וכללו נכלל בפרשה הראשונה עד ברא אלהים לעשות כנ"ל, וכלל כללי הכללים בפסוק ראשון* בז' תיבות ז' אלפי שנה ועייש בהגה"ה: הגהה - ובמקום אחר כתב עוד שמקור כלל הכללים הוא בתיבת בראשית ו' אותיות ודגש של הב' [והוא כאן בתיקון ז].
 33 עי' מלואים אות (א).
 34 עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. ועי' לעיל מ ע"ב שזה ד' וו'.
 35 עי' זהר ח"ג רפח ע"ב: עתיקא קדישא אקרי אין, דביה תלייא אין.
 36 עי' דברי רבינו בספד"צ ח ע"א: שתא - ר"ל מן ברא עד סוף הפסוק הוא ששה תיבות נגד ר"ק, שהן ששה המלכים הראשונים, והן נגד ו' תיקונים מחסד שהן פרטי תיקונים דגלגלתא, מחסד עד יסוד, וגלגלת כוללן כמ"ש למטה. ועיי"ש ח ע"ב: וכן בתיקוני גלגלתא התחילו התיקונים ממנה, שהיא גילוי ז"ת דע"י כנ"ל, והן ז' תיבות דבראשית (עיינן לעיל ו ע"ב בסוף הליקוט) וכו' כל השבעה שרמוזין כאן בפסוק אינו רומז על ז' תיקונים עצמן דגלגלתא, שאין ע"ק מפורש בקרא, כמ"ש בא"ר (קלב ע"ב) והאי ע"ק לא אדכר באורייתא כו' ע"ש, אלא שקאי על ו"ק ובינה דעלייהו, לתתא בז"א ותבונה, רק דתלייתן בז' דגלגלתא.

הכל בנוק', וכמ"ש בס"ד (ח ע"ב) והארץ תנינא לאו בתושבן, ומההוא דאתלטיא כו', ושם מתחיל י"ג תיקונין דילה³⁷. וכל מעשה בראשית, הוא בארץ הלזו, וכמ"ש בפרשת בראשית³⁸, וכמ"ש בריש פ"ג³⁹ דחגיגה. ואח"כ מתחיל (&) אלה כו', ג"כ בג' דרגין דבי"ע אלה.

Commented [YL7]:
???

ספר הראשון הכל בבריאה, ושם עץ הדעת, וקין והבל, הכל שם כידוע (לקמן קבו ע"ב), והוא ספר א' עם בראשית⁴⁰ דלא מתפרדין⁴¹. ואח"כ "זה ספר" (בראשית ה א) ד' ספרים עד משנה תורה, והן נגד יצירה, שמקנן ז"א בתוכו (לעיל כד ע"ב), והוא ד' אותיות הויה, ד' פרשיות שבתפילין, וכתר דיצירה הוא בריאה כידוע (ע"ח דרושי אבי"ע ב), והוא קוצו של י', ולכן ספר בראשית מונין אנו ספר א' עם זה ספר, שהוא י' בכללו. ואח"כ משנה תורה, שמשנה מפי עצמו אמרן (&), במלכות שמקנן בעשיה (לעיל כד ע"ב), אדנ"י, תפילה של יד, שהוא בית החמישי, כמ"ש ל' (ט ע"א &), וזהו אלה הדברים (דברים א א), שהיא בה, והיא משנה תורה, ויש בה עשר סדרים⁴² בעשר ספירות שלה, דברים הוא כתר מלכות, סוף במדבר אלה מסעי מלכות של ה'⁴³, כתר שלה, כמו שהוא בכל עולם, והוא שרש לכל הספר. ואתחנן הקדמה למצות, ושם התחלת התורה כמ"ש בס"י⁴⁴, ושם יו"ד עשרת הדברים. עקב, שכר התורה. ראה, התחלת המצות, עולם חסד יבנה (תהלים פט ג). שופטים, אלהים שופטים בארץ (&), ושם מבית דין תצא כל גופי תורה. א' מג' פרשיות שכולל רוב גופי תורה, ובאלו שלשה, הכל מצות. תבא, ברכות וקללות, נצח ישראל כו'⁴⁵. נצבים ג"כ, אבל הבטחות בסופן, וגם מלכות בה, כידוע שמלכות בהוד⁴⁶, הוד מלכות (&), וע' בפרשת בראשית (כא ע"ב) ואתעכב עד שמואל כו', וע"ד כל מילוי הוה כו', לבתר בהוד אימתי כו'⁴⁷. שירת האזינו ידוע, ויהי שירו חמשה ואלף⁴⁸ (מלכים א' ה יב), אין אומ' שירה כו' (ברכות לה ע"א)⁴⁹, יצא סוד⁵⁰, סוד ה' ליראיו (תהלים

– מאיר התיקון –

³⁷ פי' י"ג ת"ד שהם מרומזים בנוק', והת"ד נחשבים כנוק' כלפי הת"ג שהם נחשבים כדכר { } .
³⁸ עי' זהר ח"א א ע"ב: רבי שמעון פתח (שיה"ש ב יב) הנצנים נראו בארץ הנצנים דא עובדא דבראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב (בראשית א יב) ותוצא הארץ כדין נראו בארץ. ועיי"ש ביהל אור: הנצנים דא כו'. הן ג' טפין דחג"ת, אבהן כנ"ל. נראו בארץ. הן ג' גוונים דקשת (זהר ח"א צט ע"א, ח"ג רמג ע"ב, תיקו"ז כד ע"א), שהן ג' אבהן כמ"ש ל' (יח ע"א וע"ב), והוא סוד אמ"ש, ג' ימים הראשונים, תלת אומנין שאינן פועלים אלא ביסוד [הרביעי]. אימתי ביום השלישי. שאז נוק' יוצאה מבין חדוי כמ"ש בא"ר (קמא ע"ב) דבוקה בת"ת, שהוא יום ג', וע"ש במאמר הנ"ל (יח ע"א וע"ב) יקוו המים כו' תדשא הארץ דשא כו'. ולפי פשוטו, שאז הנצנים, האילנות נוצרו והוציאו פירות.

³⁹ נדצ"ל פ"ב, ז"ל: { }
⁴⁰ פי' מפסוק ב' עד ד כו הוא בב"ע וזה מתחבר עם פסוק בראשית ברא.
⁴¹ הוא מלשון (זהר ח"ג ד ע"א) תרי ריעין דלא מתפרשין, הנאמר על אבא ואמא, וכאן מרמז על אצילות ובריאה שלא מתפרדין. { }
⁴² פי' פרשיות עי' בס' אמונה והשגחה [עמ' לב] בשם הגר"א, הפרשיות נגד אירועי מאות שנים באלף השישי. @@@

⁴³ פי' מלכות של אות ה' של שם הוי"ה*##.
⁴⁴ עיי"ש ד ע"ב: את תהא ראש לכל אתון והתחילה התורה באלף (ר"ל עשרת הדברות). ועיי"ש עוד: וכן בבריאת העולם, שני אלפים תהו עד התורה סוד הספור.
⁴⁵ עי' מלואים אות (ז).
⁴⁶ עי' ג' עדרי צאן הוב"ד במלואים אות.
⁴⁷ עי' מלואים אות (ז).

⁴⁸ עי' זהר רקיע ח"ב קמה ע"א: חמשה ואלף הם סוד ה' תרעין מחסד עד הוד ואלף הוא אילנא דחיי יסוד העולה עד אבא ואימא דרך חוט השדרה (זהר הרקיע), ועי' עוד כזה ביהל אור שם.
⁴⁹ ז"ל: מנין שאין אומרים שירה אלא על היין, שנאמר ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים, אם אנשים משמח, אלהים במה משמח. מכאן, שאין אומרים שירה אלא על היין.

⁵⁰ עי' עירובין (סה ע"א): נכנס יין יצא סוד. ועי' עמק המלך (ש"ב פ"ב): שהחכמה הזאת הסתומה, דהיינו "אין" הדינין שלו הם מכוונים בשם יין, שהוא דין כנודע, אלא שהוא יין טוב בחכמה הזו, שהיא רישא ד"אין", ונאמר בו "נכנס יין יצא סוד" (עירובין סה ע"א). ואינו יין המשכר ומסלק המוחין, ונעשה ישן, ובעת השינה מסתלקין המוחין כנודע, מה שאין כן ב"אין" "הוא עינא פקיחא דלא ניים ואין לו גבינין שנאמר, הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל" (זהר ח"ג קט ע"ב), אבל למטה נאמר עורה למה תישן (תהילים מד כד). ועי' ב"ע (&): נכנס יין יצא סוד שאז יסוד נפיק בסוד אבר ח"י והוא סוד מיסוד וי"ד דבגוי' הוא חסד טיפה דמוחין דגנוז בגויה [עי' מקורו בספר הליקוטים נח א].

כה יד⁵¹, וזאת הברכה, ידוע (&). ושם נתברכו י"ב בקר דילה⁵², וזאת כללותם, אשריך ישראל כו'⁵³ ואתה על במותימו תדרוך (דברים לג כט)⁵⁴, **אבן דאתגזרת כו'**⁵⁵, מלכות דעשיה. ונראה שמכאן ואילך צ"ל ע' תיקונין, וחזור ג"כ מ"ש ברמז ובקיצור, והסופרים השמיטו שסברו שהם יתרים, לכך יש הרבה על ע' תיקונים וגם חסרים עוד:

{ פד ע"ב } פתח כו' תריין דבורין - שהמאמרות הן על פקודין, והוא מאמר הראשון של עשרת הדברות, שנאמר⁵⁶ בדבור א'. וכן כאן נבראו שנים במאמר א', שמים וארץ, והן זו"נ, אנכי ולא יהיה לך, כמ"ש בפרשת יתרו (צא ע"א⁵⁷) אנכי ולא יהיה לך אתמר ברזא דאורייתא, ודא איהו זכור ושמור, שהן ג"כ בדבור א', והן כללא דמ"ע ומל"ת, והן ראשית מ"ע ומל"ת וכוללן, וכמ"ש אלן אינון תריסר פקודין עלאין, דכלילין רל"ו פקודין אחרנין, דאינון ברזא דאנכי, כללא דזכור **{ פד ע"ג }** כו'. לא יהיה לך ברזא דשמור בשס"ה פקודי אורייתא כו'⁵⁸: מאמר קדמא לכולהו - ר"ל, לפי דרומז ג"כ על דברות הראשונות, וז"ש בראשית, במאמר הראשון ברא כו'. וכן ז"ש, ב' - מאיר התיקון -

⁵¹ עי' זהר ח"א רלו ע"ב: בסודם אל תבא נפשי וגו' (בראשית מט ו) רבי אבא פתח ואמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו וגו' סוד יהו"ה ליראיו רזא עלאה דאורייתא לא יביי קב"ה אלא לאינון דחלי חטאה ומאן ודאינון דחלי חטאה אתגלי לון רזא עלאהו (אינון דחלי רזא) דאורייתא ומאן איהו רזא עלאה דאורייתא הוי אימא דא את קיימא קדישא דאקרי סוד יהו"ה ברית קדש שמעון ולוי אטרחו גרמיהו על האי סוד באנשי שכס דיגזרון גרמיהו ויקבלון עלון האי סוד וקרא אסהיד במרמה תו בעובדא דזמרי בן סלוא דפסל האי סוד

תרגום: "בסודם אל תבא נפשי" וגו'. רבי אבא פתח ואמר, "סוד ה' ליראיו" וגו'. "סוד ה' ליראיו" הסוד העליון של התורה לא נתן הקדוש ברוך הוא אלא לאותם יראי חטא, ומי שהם יראי חטא, מתגלה להם סוד עליון של תורה. ומיהו סוד העליון של התורה, הוי אומר זו אות ברית קודש, שנקראת סוד ה' ברית קודש. שמעון ולוי הטריחו עצמם על סוד זה באנשי שכס שימולו עצמם ויקבלו עליהם סוד זה, והפסוק מעיד במרמה. ועוד, במעשה זמרי בן סלוא שפסל את הסוד הזה. ביאור: דאורייתא - תורה ת"ת, סוד יסוד שהוא רז, סודות התורה בו (אור יקר). יביי - יביי (דפ"ו). חטאה - יראים במלכות שהיא נקראת יראה, ואין יסוד אלא למלכות ודאי, לכך סוד ה' כי ה' ת"ת וסוד יסוד יראיו מלכות (אור יקר).

⁵² עי' זהר ח"ב כד ע"ב, ועי' ביאורים ח"א פד ע"א.

⁵³ מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך ויכחשו איביך לך. { }

⁵⁴ עי' זהר ח"ג צב ע"ב: ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא שופר ולא קרן בגין לאחזאה מאן הוא אתר [דאקרי שופר] זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעין לאתדבקא במלכא קדישא ולא תערא חילא דלעילא ולא משכא קדושה דמאריהו עלייהו בגין כך כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך וגו' (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום:

תרגום: וצריך להראות מעשה בכל, ועל כן שופר ולא קרן, כדי להראות מיהו המקום שנקרא שופר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים להדבק במלך הקדוש ולעורר כח שלמעלה, ולהמשיך את קדושת רבונם עליהם, לכן כתוב "אשריך ישראל מי כמוך וגו'", "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".

⁵⁵ עי' לעיל כא ע"א: אבנא דאתגזרת דלא בידין הה"ד (דניאל ב לד) עד די התגזרת אבן די לא בידין.

⁵⁶ עי' דברות הראשונות. { }

⁵⁷ ז"ל: אנכי ולא יהיה לך אתמר ברזא דאורייתא ודא איהו זכור ושמור אנכי רזא סתימא וגניז בכל אינון דרגין דעלמא עלאה בכללא חדא וכיון דאתמר אנכי אתחבר כלא כחדא ברזא חדא:

תרגום: "אנכי" ו"לא יהיה לך" נאמר בסוד התורה, וזהו זכור ושמור, אנכי סוד נסתר וגנוז בכל אותן דרגות של העולם העליון בכלל אחד, וכיון שנאמר "אנכי" התחבר הכל כאחד בסוד אחד.

ביאור: שהן זו"ן, מצות עשה, ומצות לא תעשה, ואלו ב', זכור ושמור, וכן אנכי ולא יהיה לך, הן כלל מצות עשה ומצות לא תעשה, אלא שזה בסוד ע"ז, שכל המודה בה ככופר כו' (חולין ה ע"א), וכמ"ש את כל אשר צוה ה' כו' וזה בסוד השבת שהיא שקולה כע"ז (שם עירובין סט ע"ב), ולכן נאמר זכור ושמור תיכף אחר אנכי ולא יהיה לך, ולא תשא הוא כלל אנכי ולא יהיה לך (יהל אור). עי' אריכות בדע"ה ח"ב עח ע"ד.

⁵⁸ ז"ל בשלימות: אלן אינון תריסר פקודין עלאין דכלילין רל"ו פקודין אחרנין דאינון ברזא דאנכי כללא דזכור ואת דא לא אתחלף [באתר] ובאתר אחרא (באת) דא בגין דאיהי י' רזא עלאה כללא דאורייתא ובאלין תריסר אית תריסר מכילן דרחמי דתליין מנייהו וחד דשלטא למהוי תליסר לא יהיה לך (שמות כ ג) רזא דשמור בתלת מאה ושתין וחמש פקודי אורייתא:

תרגום: אלה הן שתיים עשרה מצוות עליונות שכוללות מאתיים שלשים ושש מצוות אחרות, שהן בסוד של אנכי, כלל של זכור. ואות זו לא מתחלפת במקום אחר זה, משום שהיא י', סוד עליון, כלל של התורה. ובשתיים עשרה הללו יש שתיים עשרה מדות הרחמים שתלויות מהם, ואחת ששולטת להיות שלש עשרה. "לא יהיה לך", סוד של שמור, בשלש מאות ששים וחמש מצוות התורה.

ראשית, שב' נכללו במאמר הראשון, בין כאן בין שם⁵⁹: *ותרווייהו ב' א' אנכי ב' לא י"ל וכלא את חד ואיהי ב' מבראשית - ור"ל, ושניהם כלילין במאמר אחד כנ"ל, וכן שניהם כלולין באת חד, ב' דבראשית, שהוא שנים, ולכך התחיל התורה בב', לפי ששנים נאמרו בדבור ומאמר א':

<p>אמר רבי אלעזר וכי מאן דאית ליה עבדא ואפיק ליה לחירו משעבודיה אית ליה לרבניה לשבחה גרמיה במפקנותא לחירו לעבדיה וכי קודשא בריך הוא דאמר לאברהם (&) כי גר יהיה זרעך וכו' אית לשבחה גרמיה כמה [עו ע"ב] זמנין אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר ליה רבי שמעון הכי הוא ודאי אבל הכא לא משבחה קודשא בריך הוא גרמיה דאפיק לון מן גלותא אלא חמשיין זמנין אדכיר באורייתא יציאת מצרים לאשתמודעא בדרגא דאפיק לון דאיהו יובלא דאתמר ביה (&) יובל היא בשנת⁶¹ החמשים שנה ואינון חמשיין תרעין דבינה דאתמסרו למשה מסיני בר חד דלא אתמסר ליה ובגין דא אדכיר חמשיין זמנין באורייתא יציאת מצרים אמר הא ודאי אתישב דעתאי:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, וכי מי שיש לו עבד והוציא אותו לחרות משעבודו, [וכי] יש לאדונו לשבח את עצמו בהוצאה⁶⁰ לחרות של עבדו. וכי הקדוש ברוך הוא שאמר לאברהם "כי גר יהיה זרעך וכו'", יש לו לשבח את עצמו כמה פעמים "אשר הוצאתיך מארץ מצרים". אמר לו רבי שמעון, ודאי כך הוא, אבל כאן הקב"ה לא משבח את עצמו שהוציא אותם מן הגלות, אלא חמשיים פעם הזכיר בתורה יציאת מצרים, להודיע הדרגה שהוציאה אותם, שהיא היובל, שנאמר בה "יובל היא שנת החמשים שנה", והם חמשים שערי בינה שנמסרו למשה בסיני פרט לאחד שלא נמסר לו (ר"ה &), ולכן הזכיר חמשיים פעם בתורה יציאת מצרים, אמר הרי ודאי התישבה דעתי.</p>
---	---

אר"א וכי מאן כו' - כתב זה כאן, להודיעך שאנכי ברזא דשמים, ולא יהיה לך, ברזא דארץ. כי ידוע שיש מ"ט פנים וע' פנים, והן שם מ"ב ושם ע"ב, כידוע⁶². ושם מ"ב הוא בדכורא, וע"ב בנוק⁶³. ועי' בפרשת תרומה (קלג ע"ב)⁶⁴, ושער הנו"ן לא נמסר למשה, וזהו מ"ע"ט מאלהים, והוא י"ן המשומר⁶⁵ בענביו, ע"נ"ב. וז"ש כאן אשר הוצאתיך ברזא דנ' שערי בינה, ולא יהיה לך ברזא דע', כמ"ש למטה דאית בה ע' אנפין לשזבא כו', ובחושן ואפוד בהיפוכא, ועי' בפרשת פקודי (רלא ע"ב)⁶⁶: אלא חמשיין זמנין כו' - והנה יש תשעים פעמים לשון הוצאה, אבל לא חשיב כי אם אותן שאמר הקב"ה לאמרן לישראל, וז"ש ובג"ד אדכיר חמשיין כו', ואלו הן א' ב': והוצאתי אתכם (שמות ו) המוציא אתכם (שם ז). י"ג: הוצאתי את צבאותי (שם ז ד) י"ב⁶⁸. ד' ה' ו' ז' ח' ט' י': זכור את (&) הוציא (&) היום (&) עשה (&) כי ביד (&) בחזק (&) כי בחזק (&) י"א י"ב: וידעתם (&) בהוציא אתכם (&) ט"ד⁶⁹. י"ג: אשר הוצאתיך (&) כ"ז⁷⁰. י"ד: כי בו (כג טו). ט"ו: אשר הוצאתי (כט לו). ט"ז: כי בחודש (לד &). י"ז: אשר הוצאתי (ויקרא יט לו). י"ח: המוציא (שם כב לג). י"ט: בהוציא אתם (שם כג מג). כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד: אשר הוצאתי (שם כה ג' פעמים & & כו ב' פעמים & & כ"ה: אשר הוצאתי (במדבר טו &). כ"ו כ"ז: בנבואת בלעם שנאמר: וכה תדבר (&), וחזר משה כו'⁷¹: אל מוציאם (&) אל מוציאו (&). כ"ח כ"ט: ויוציא אתכם, ויוציאך (דברים ד & &). למ"ד ל"א: אשר הוצאתיך, ויוציאך (שם ה & &). ל"ב ל"ג ל"ד: אשר הוציאך (&), ויוציאנו (&),

- מאיר התיקון -

⁵⁹ העברו מקום ד"ה זו { }.

⁶¹ שנת (גר"ל).

⁶² עי' לקמן צא ע"ד, ועי' לקמן קע ע"א ד"ה אנפוי.

⁶³ עי' זו ע"ג ד"ה נר, ונח ע"ג ד"ה דוד להיפך, וצ"ע.

⁶⁴ עי' מלואים אות (ח).

⁶⁵ עי' לעיל הערה.

⁶⁶ הוב"ד במלואים אות (יג).

⁶⁷ נדצ"ל ג'

##*⁶⁸

##*⁶⁹

##*⁷⁰

##*⁷¹

ואותנו (שם ו &). ל"ה ל"ו: הוציא, אשר הוציאך (שם ז &). ל"ז: המוציאך (שם ח &). ל"ח: אשר יצאת (שם ט &). ל"ט: אשר יצאתם (שם יא &). מ' מ"א: המוציא (&), המוציאך (&). מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה: הוציאך (&), יצאת (&), את יום צאתך (&), מועד צאתך (&). מ"ו מ"ז מ"ח: בדרך בצאתכם ממצרים (כ"ג &, כ"ד &, כ"ה &). מ"ט: ויוציאונו (שם כו &). נ"ן: בהוציאו אותם (שם כט &). והן כ"ה בדברי הש"י, וכ"ה בדברי משה במשנה תורה וספר בלעם, שנאמר (&) כאמרן מפי עצמו⁷², וכמ"ש (&) משה מפי עצמו כו⁷³. וזהו שאמר כ"ה⁷⁴ וכ"ה, דשחרית וערבית. ונזכר עוד חמשים פעמים עם לשון העלאה כו', ועי' בפ' תצוה בסתרי אותיות (&) שאמר שם והן ברזא דמאה: *בשנת החמשים - ט"ס, וצ"ל שנת החמשים שנה. וכתוב (ויקרא כה י) וקראתם דרור, עלמא דחירו⁷⁵:

<p>מאן אלהים אחרים אלין ממנן דשבעין אומין וסמאל ונח"ש הא ע"ב בגין דא יהיב קודשא בריך הוא אורייתא מימינא דאיהו⁷⁶ חסד ומשמאלא דאיהו⁷⁷ גבורה דאית⁷⁸ בה שבעין אנפין לשזבא משבעין אומין ואורייתא אתייהיבת ממיא ואשא דאינון תריין לשזבא לישראל מסמאל ונחש דאינון ממיא ואשא ובגנייהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ולקבל שבעין אומין שבעין נפש ומאן דעבר על שבעין אנפין דאורייתא דאתמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני שלטין שבעין ממנן ואומין דיצר הרע על שבעין נפש:</p>	<p>מי זה אלהים אחרים, אלו הממונים של שבעים אומות, וסמאל ונח"ש, הרי שבעים ושנים. לכן נתן הקדוש ברוך הוא תורה מימין שהוא חסד, ומשמאל שהוא גבורה, שיש בה שבעים פנים להנצל משבעים אמות, והתורה נתנה ממים ואש, שהם שנים, להציל את ישראל מסמאל ונחש, שהם ממים ואש. ובגלגלם נאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". וכנגד שבעים אומות שבעים נפש, ומי שעובר על שבעים פנים של התורה, שנאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", שולטים שבעים ממונים ואומות של יצר הרע על שבעים נפש.</p>
---	--

*אלין ממנן כו' מימינא דאיהו חסד ומשמאלא דאיהו גבורה ואית בה שבעין כו' - כצ"ל, ור"ל בתורה, שע' אנפין שהוא עמודא דאמצעיתא, והוא ע"ב. וכן הוא יעקב ובניו, ע' נפש, וכמ"ש המפרשים (עי' צדור המור בראשית מו ו) דיעקב אשלים לשבעין, ואברהם ויצחק מימינא ושמאלא, הן ע"ב. וכן הוא בע"ב שמות, שהן ע' עם אנ"י וה"ו⁷⁹. והן בראשי השמות. וכן בקידוש, עם י"ום ה"ששי. וכן הוא בסטרא אחרא, ע' אומין מסט' דאמצעיתא, וס"ם ונחש, והן ע"ב. אומין, ע' אומין שנפלגו, וב' אומין שהבטיח השי"ת לאברהם ויצחק, והן ישמעאל ועשו (פי' עמלק), ושרים דלהון ס"ם ונחש, כידוע מן ההוא זונה דמפתי לב"נ, וההיא דמרגיז וקטיל⁸⁰. ר"ל, והם שלא רצו בלא תרצח ולא תנאף⁸¹. וכן במזלות { פד ע"ד } דילהון, חמה באמצעיתא ממונה על ע' אומין פלחי כוכביא

– מאיר התיקון –

72*##

73 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא/ב

כהנים אבל קללות שבמשנה תורה פוסק מאי טעמא הללו בלשון רבים אמורות ומשה מפי הגבורה אמרן והללו בלשון יחיד אמורות ומשה מפי עצמו אמרן לוי בר בוטי הוה קרי וקא מגמגם קמיה דרב הונא בארורי אמר לו אכנפשך לא שנו אלא קללות שבתורת כהנים אבל שבמשנה תורה רש"י על דברים פרק כח פסוק כג

(כג) והיו שמך אשר על ראשך נחשת - קללות הללו משה מפי עצמו אמרן ושבהר סיני מפי הקב"ה אמרן כמשמעו. וכן נאמר ואם לא תשמעו לי ואם תלכו עמי קרי וכאן הוא אומר

74 אותיות דק"ש

75 עי' זהר ח"ב קפו ע"א שזה בינה { }.

76 דלוי (גר"א).

77 דלוי (גר"א).

78 "דלוי גבורה דלית" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "דלוי גבורה דלית".

79 עי' לעיל עה ע"א, עי' יהל אור ח"ג יט ע"א, ולעיל עה ע"ד ד"ה ואתפליג, ועי' מלואים אות (יא).

80 עי' אריכות בבהגר"א בספד"צ לא ע"א ד"ה וענין.

81 81 עי' ספרי זאת הברכה (סי' ב): ויאמר ה' מסיני בא כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל לא על ישראל בלבד הוא נגלה אלא על כל האומות בתחילה הלך אצל בני עשו ואמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם לא תרצח אמרו רבש"ע כל עצמו של אותו אביהם רוצח הוא שני' והידיים ידי עשו ועל כך הבטיחו אביי שנאמר (בראשית כז) על חרבך תחיה. הלך ומצא בני

כידוע, ולכן הם עובדים ומונין לחמה⁸², ולפני חמה מאדים, מזלו של עשו, ולאחריה נוגה, מזלו של ישמעאל, וכמ"ש (שבת קנו ע"א) האי מאן דבנוגה כו'⁸³. וכן בס' דקדושה, על החמה חקוקין ע' שמות, ומאדים ונוגה נגד אברהם ויצחק. וכן הוא באדם ע' ערקין דכבד, ומרה וטחול. ונראה שהע' ערקין, כולם משמשין למרה, דכבד וטחול הן מקומן של עשו וישמעאל כידוע (זהר ח"ג ריח ע"ב). והן שנבראו בכו'⁸⁴, היא נבראת מארת, חסר, והוא בשני, ביומא דזוגות, שאין מתחילין בכו' (תשובות המיוחסות לרמב"ן סי' רפ"ג, שו"ע יו"ד סי' קעט ס"ב)⁸⁵. והן שנצטוונו דלא לחרוש בשור וחמור (&), חמור מימינא (זהר ח"ג רז ע"א), חמור דאברהם, פה עם החמור (&). ושור המועד. וסיומא דילהון, נחש בשמאלא, ועקרב בימינא⁸⁶, ושלא לזווגן. לכן במזלות עקרב בדרום, התחלת הדרומים, כי טלה ומאזנים הם אמצעים, ושור בצפון. וע"ז אמרו, עגלה בצפון ועקרב בדרום (עירובין נו ע"א), דלא כהמפרשים. וכן הוא בפרק בתרא דברכות (&) רישא דעגלה. ולכן חמורא אפילו בתקופת תמוז קריא ליה (&), כי מזלות הדרומים הן קרים, כידוע שהקב"ה המזיג אותן. שמים הן בדרום, ואש בצפון. ושור הוא להיפך, דאמרינן בריש פרק ב' דסנהדרין (&) אם תור כו' ידמוך ישלח משכיה. שלא מצינו כן בכל בריה, שבאדר ישלח משכיה מחמת החום, שאף שבבוקר הוא קר מאד, שגם החמור נתחמם מחמת המשא, רק שחוזר ונתקרב כמ"ש ברש"י. וכן הוא בנחש ועקרב, כמ"ש בפרק ב' דע"ג (כח ע"ב) חמימי לעקרבא וקרירי לזיבורא, וחילופא סכנתא. וז"ש בסוף ברכות (&) וגמירי אי לאו עוקצא דעקרבא דמנח בנהר דינור, לפי שהוא מצונן הרבה. וכן מצאתי למהרש"א שפי' כן שם, והוא מזל כימה. וכ"כ שם הרש"א, דלא כרש"י. ולהכי נטלין מכימה⁸⁷, לפי שנידונו ברותחין. וכן נידונין בגיהנם נגד ב' הנ"ל, חצי השנה באש וחצי בשלג (&), והוא נגד ו"ק דדכורא ונוק'. (וז"ש (&) שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות, והן ב' עונשין גיהנם ושעבוד מלכיות. שעבוד מלכיות נגד ע' אומין פלחי כוכביא, וגיהנם נגד ב' הנ"ל. והן נגד תורה ומצות, כמ"ש למטה. ואע"ג דאמרינן (&) שאברהם בירר לו המלכיות, היינו בביטול תורה, וכמ"ש (&) כל המקבל עליו עול תורה כו' וכל הפורק כו' וז"ש הראה לו ד' כו') וכן הוא בקדושה, שלכן הם ששה חדשים ימות החמה וששה

– מאיר התיקון –

ישמעאל אמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם לא תגנוב אמרו לפני רבש"ע כל עצמו אביהם לסטים היה שנא' והוא יהיה פרא אדם לא היתה אומר באומות שלא הלך ודבר ודפק על פתח' מה ירצו ויקבלו את התורה וכן הוא אומר תהלים קנח יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך.

⁸² כן הוא פשוט בסוכה כט ע"א, אמנם צ"ע שכן עי' יהל אור ח"ג לד ע"ד, שישמעאל אינם מונים אלא ללבנה. { }

⁸³ ז"ל בשלימות: האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר וזנאי יהי, מאי טעמא - משום דאיתיליד ביה נורא.

⁸⁴ ##*

⁸⁵ עי' זהר ח"ג רעג ע"א: ואי תימא והא תנינן אין מתחילין בשני ואין מסיימין בד' דהיינו בכו' עם [ערב רב] (ישראל) דלא הוה שלוחי מצוה דלא אתגיירו לשם שמים ולבתר דאתעברו מעלמא מני קב"ה לנטלא (שמות לד א) שני לוחות אבנים כראשונים ואמר (שם) וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'.

תרגום: ואם תאמר והרי שנינו אין מתחילין בשני ואין מסיימים ברביעי דהיינו בב' ד', עם ערב רב, שלא היו שלוחי מצוה שלא התגיירו לשם שמים. ולאחר שעברו מן העולם צוה הקדוש ברוך הוא ליטול שני לוחות אבנים כראשונים ואמר "וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'".

⁸⁶ עי' זהר ח"ג רעט ע"א: גלותא רביעאה תהום רבה חלל דאגוזא והאי איהו (בראשית א ב) וחשך על פני תהום ואתקרי בור ודנפלו (ונפל) שמה שור דא [דכתיב ב] יוסף (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו דאתמר ביה (בראשית לז כד) וישליכו אותו הבורה נוקבא בישא והבור רק [דכורא] (דבורא) רק בלא תורה אבל נחשים ועקרבים יש בו ודא גלותא רביעאה דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים רמאים כנחשים ועקרבים דערקין מלי דרבנן ודיינין לשקרא עליהו אתמר (איכה א ה) היו צריה לראש:

תרגום: גלות רביעית תהום רבה, חלל האגוז, וזהו "וחושך על פני תהום". ונקרא "בור" שנפל שמה "שור", זה שכתוב ביוסף "בכור שורו הדר לו", שנאמר בו "וישליכו אותו הבורה", נקבה רעה. "והבור רק", זכר (דבור), רק בלי תורה, אבל נחשים ועקרבים יש בו. וזו הגלות הרביעית, דור של רשעים, מלא נחשים ועקרבים, רמאים כנחשים ועקרבים, שעוקרים דברי רבותינו ודנים לשקר, עליהם נאמר "היו צריה לראש".

ביאור: רמאים - ר"ל דפתי לחוה, כן רמאים בדור הזה לפתות (יהל אור).

⁸⁷ עי' ברכות נט ע"א: בשעה שהקדוש ברוך הוא בקש להביא מבול לעולם נטל שני כוכבים מכימה והביא מבול לעולם וכשבקש לסתמה נטל שני כוכבים מעיש וסתמה.

Commented [YL8]:
'וד' שבשבוע?

Commented [YL9]:
ש"י בראשית פרק א פסוק יד (יד) יהי מארת וגו' - מיום ראשון נבראו וברביעי צוה עליהם להתלות ברקיע וכן כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגזר עליו. ילקוט שמעוני כתובים ילקוט שמעוני על תהלים פרק קד רמז תתסב של בן זאזא והספידה רבן גמליאל הספד גדול לא מפני שראויה לכך אלא מפני שידעו כל העם שלא קדשו בית דין את החדש. אמר ר' יוחנן לא נברא להאיר אלא לגלגל חמה בלבד יהי מאורות מארת כתיב, א"כ למא נבראת הלבנה, לקדש בה ראשי חדשים וראשי שנים שנאמר עשה ירח למועדים. רבי שילא דכפר תמרתא אע"פ ששמש ידע מבואו אין מונין ללבנה אלא אם כן שקעה החמה. יוסטא בשם ר' ברכיה ויסעו מרעמס

Commented [YL10]:
ספר פרדס יוסף על ספר ויקרא פרק כו פסוק ד וביראה דעה (סימן קע"ט ס"ב) נהגו שאין מתחילין בשני ורביעי, ועיין טורי זהב [סק"א] ובאר הגולה [אות ב], ובזוהר הקדוש (פנחס דף רל"ד. עקב רע"ג. ותצא רפ"א ע"ב) לית

Commented [YL11]:

ימות הגשמים, והן רישי דרגין למעלה למעלה, התחלת חו"ג, שראשי נמלא טל קווצותי כו' (שיה"ש ב) מליא טלא כו' בוצינא כו' (ספד"צ &):

דאורייתא אתייהיבת כו' - כמ"ש (&) מימינו אש, והיא בעצמה שבעין, והיא דת למו, דשרשן ע' נפש, ע' משפחות (וזהו למו), ודת עם ע' הוא דעת, ת"ת, כמ"ש'ל בתיקון כ'⁸⁸): ובגינייהו כו' - ר"ל, ע"ב הנ"ל: **ומאן דעבר על כו' - ר"ל, על מ"ע ול"ת, הן ס"ם ונחש, ימינא ושמאלא, וכמ"ש'ל בתיקון מ"א (צא ע"א)** וכמה דאברהם דאיהו ימינא יומא כו', ה"נ מיצחק דאיהו כו'. ועל לימוד התורה שהוא דרגא דאמצעיתא, ואית בה ע' אנפין, עבר על אלהים אחרים דע' אומין, והן ג' דרגין שנתן לנו ה' ית', תורה ומ"ע ומל"ת, והן ע"ב כנ"ל: **על שבעין נפש - ר"ל, אם רובן של ישראל, אז שלטין כו', דבישראל אית בהו ע' בחי' של ע' נפש, וב' של אברהם ויצחק, שאלו ג' אבהן הן כלל נשמות ישראל, וכן הן כלל התורה.** וכן באדם על מ"ע ול"ת שלטין בנפשא ונשמתא, כבד וטחול, ועל התורה ע' ערקין⁸⁹ כנ"ל:

Commented [YL12]:
י' זהר יתרו פא ע"א

<p>וכמה גלגולין יתון לבר נש על חובין אלין ואם לא חזר בתיובתא (פה ע"א) באלין גלגולין ההוא גופא נחית באבדון גלגולא קדמאה אצטבע בגוון חזר ורכיב נפשא בסוסיא חזר דאיהו גופא אם חזר בתיובתא אתמר ביה (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם לאו ייתין בגלגולא תניינא ורכיב בסוסיא סומקא ואם חזר בתיובתא אתמר בחובא דיליה אם יאדימו כתולע כצמר יהיו ואם לא אתחזר אתגלגל בגלגולא תליתאה ורכיב בסוסיא ירוקא ודא גופא:</p>	<p>וכמה גלגולים יבאו לאדם על החטאים הללו, ואם לא חזר האדם בתשובה בגלגולים הללו, אותו הגוף יורד לאבדון. הגלגול הראשון נצבע⁹⁰ בצבע לבן, ורוכבת הנפש על סוס לבן, שהיא הגוף. ואם חזר בתשובה, נאמר בו "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". ואם לא, יבא בגלגול שני, ורוכב על סוס אדום. ואם חזר בתשובה, נאמר על חטאו "אם יאדימו כתולע כצמר יהיו". ואם לא חזר, ומתגלגל בגלגול שלישי, ורוכב על סוס ירוק וזה הגוף.</p>
--	--

וכמה גלגולין כו' גלגולא קדמאה כו' ועל ארבעה כו' - ור"ל שז"ש שם באותו הדיבור, כי } פה ע"א { אני כו' פוקד כו' (&), והן הן גלגוליו, וכמ"ש בפ' יתרו (צא ע"ב)⁹¹ פוקד כו' אילנא חדא דאינציב חדא כו'. ומ"ש למטה, ועל ארבעה לא כו', ר"ל אם בא בגלגול רביעי, לא יחזור עוד. וכן הוא בפשטא דקרא, על עון הרביעי לא אשיבנו, ור"ל בגלגול הרביעי, ועמש"ל (&). וכ"כ בזוהר שם (עמוד א'), ורזא דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ ותחת ארבע כו', שאז לא תוכל שאת, והן ד' קליפין רוח סערה כו' (&)⁹², שבראשונה אדם הוא בטו"ר דנוגה, ואח"כ נכנס בג' האחרים. וכיון שנכנס בכל ד' אבות נזיקין ויצא מד' מדרגות שבקדושה, אין לו תקנה, ועמש"ל (&). ור"ל בזה כאן, שהן מ"ש פסל וכל תמונה (שמות כ ד)⁹³, א' אשר כו', ב' ואשר כו', ג' ואשר כו', ד' וט"ס מ"ש בזוהר שם, לא תעשה לך חד כו', והן ד' מזלות, פסל הוא (&) אדם אשר בשמים, דרך הנשר בשמים (&). ואשר בארץ, הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך כו' (&). ואשר במים כו', הוא אריה

Commented [YL13]:
ע' גדול מהו כוונתו

– מאיר התיקון –

⁸⁸ צ"ע כוונתו ונראה כמו שכתבתי תיקון כא נג רע"ב.

⁸⁹ עי' לעיל נט ע"א ערקין דכבד.

⁹⁰

⁹¹ הוב"ד במלואים אות (יד).

⁹² מה שהוא עתה עור הערלה תהיה לעתיד ג"כ מכלל העטרה עצמה, ויהיה עורו כבשרו כולו קודש לה, כי הג' קליפות רעות שבערלה שהם: רוח סערה וענן ואש מתלקחת, והם משחית אף וחמה, הנה הם יתבטלו ויכלו לגמרי, אך הקליפה הרביעית שהיא נוגה, היא תשאר ותחזור לקדושה, וכמ"ש בתיקונים (תיקון לז פו ע"ב) ע"ש בהגר"א, והיא עצמות העיקרי שבעור לכן תשאר היא ותחזור לבשר, כי יתוקן אז כל החיצוניות בסוד פנימיות וכמו שכתבנו בעקודים (ריש פרק ב) ובכ"מ ע"ש (דע"ה ח"ב נ ע"ד). ועי' מלואים אות (יב)

⁹³ ז"ל הפסוק בשלימות: לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ.

שבמרכבה, הוא אריה דמיא מכב"י, כידוע⁹⁴. ופי' לא תעשה לך, שלא תעשה לעצמך, וכמש"ש בזוהר שפסל⁹⁵, ר"ל פסולת שהוא ס"א. וכן הם ד' לאוין שבאותו הדבור, לא יהיה לך, ולא תעשה, ולא תשתחוה, ולא תעבדם:

Commented [YL14]:
צדקתי??

<p>ואינן מזל אריה מזל שור מזל נשר דעלייהו אתמר (איוב לז כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר ואם שלש אלה לא יעשה לה (שמות כא יא) לנפשא בתלת גלגולין דעביד לה שאר כסות ועונה ויצאה חנם אין כסף (שם) ועל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב ו) ועל ארבעה דאיהו מזל אדם לא אשיבנו דלא יקלקלו ליה:</p>	<p>והם: מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, שעליהם נאמר "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר". ואם שלש אלה לא יעשה לה" לנפש, בשלשה גלגולים שעושה לה, שאר, כסות, ועונה, "ויצאה חנם אין כסף". "ועל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו". ועל ארבעה שהוא מזל אדם, "לא אשיבנו", שלא יקלקלו אותו.</p>
--	--

ואינן מזל כו' - והן תלת גלגולים מצד ג' אבהן, וגלגול הרביעי הוא דאדם, והוא מזל אדם.
וג' גלגולין הוא דרוח, יה"ו, אבהן. אבל רביעי דנפש, ה' אחרונה, דלא אזלא בגלגולא, והארץ לעולם עומדת (&), לשבת בית (&), עיגולא כו' (&)⁹⁶: **אין כסף - ר"ל, אין לה בעלמין דכסופין**⁹⁷, וכמש"ש למטה דאינן דכסופין: **דלא יקלקל לצדיקיא - שהנפש כיון שנתקלקלה, נכנסה כולה בקליפות, ואין לה תקנה, ורק תקלקל הדור.** וכן כל אבדון וכתת, הכל בנפש, והאבדתי את כו' (&):

<p>אבל לצדיקיא ועשה חסד לאלפים (&) אלפים ודאי תלת גלגולין בהון איהו רווח תלת אלפין דאינן עלמין דכסופין ולמאן לאהביו ולשמרי מצותיו להיביא דאינהו לא יחזרון בתיובתא בתלת גלגולין אלין אתמר ביה (&) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה אמר רבי אם כן אנה נחית אלא שבע ארעין אינן וסלקין לשבעין לקבל שבעים נפש ושבע ארעין אינן ארץ אדמה ארקא גיא ציה נשיה תבל ואינן שבע מדורין דגיהנם ההיא נפשא דלא חזרה בתיובתא באלין תלת נחית לה קודשא בריך הוא במדורין דגיהנם אלין ותמן אתנשי לדרי דרין:</p>	<p>אבל לצדיקים, "ועושה חסד לאלפים", אלפים ודאי. שלשה גלגולים, בהם הוא מרויח שלשת אלפים, שהם עולמות של כסופים, ולמי, "לאוהביו ולשמרי מצותיו". לרשעים, שהם לא יחזרו בתשובה בשלשת הגלגולים הללו, נאמר בהם "והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה". אמר רבי, אם כן אני יורד. אלא שבע ארצות הן, ועולים לשבעים כנגד שבעים נפש. ושבע ארצות הן: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, ציה, נשיה, תבל. והם שבעה מדורי גיהנם. אותה נפש שלא חזרה בתשובה בשלשת אלה, מוריד אותה הקדוש ברוך הוא למדורי הגיהנם הללו, ושם נשכחת לדורי דורות.</p>
--	--

– מאיר התיקון –

⁹⁴ עי' ספר הליקוט (ישעיה ט): כי ילד יולד לנו בן וכו'. ר"ת בגימטריא מכב"י, שהוא לממשלה. בניקוד מקורו מי כמוך באלים הוי"ה, ולהכניע אריה, בניקוד ר"ת אלו כרע רבץ כארי וכלביא. והנה מכב"י במ"ק כמו אריה במ"ק, וכן מכב"י בגי' ע"ב, הוא כללות השמות שאותיותיהם אה"ה כנודע.
⁹⁵ עי' זהר ח"ב צא ע"ב: דבר נש חייב ללמד בנו תורה דכתיב (דברים ו ז) ושננתם לבניך ואי לא אולף ליה אורייתא ופקודין כאילו עביד ליה פסל ובגין דא (שמות כ ד) לא תעשה לך פסל ועתיד להיות בן סורר ומורה ומבזה אבוי ואמיה וגוזל מניה כמה ברכאן דהואיל ואיהו עם הארץ חשיד איהו על כלא ואפילו על שפיכות דמים וגלוי עריות וע"ז דמאן דאיהו עם הארץ ואזיל לאתר דלא אשתמודעון ליה ולא ידע לברכא חשידין ליה דאיהו עובד ע"ז:

תרגום: שאדם חייב ללמד בנו תורה, שנאמר "ושננתם לבניך", ואם לא למד אותו תורה ומצוות, כאלו עשה לו פסל, ולכן "לא תעשה לך פסל", ועתיד להיות בן סורר ומורה ומבזה אביו ואמו, וגוזל ממנו כמה ברכות, שהואיל והוא עם הארץ, הוא חשוד על הכל, ואפילו על שפיכות דמים וגלוי עריות ועבודה זרה. שמי שהוא עם הארץ, והולך למקום שאין מכירים אותו, ולא יודע לברך, חושדים אותו שהוא עובד עבודה זרה.

⁹⁶ עי' לעיל הערה.

⁹⁷ עי' אד"ר קלב ע"א ואד"ז רפח ע"א לגבי עלמא דכסופין ככינוי לעולם הבא.

אלפים ודאי תלת כו' - ר"ל, שלשה אלפין שבשם מ"ה⁹⁸, הן שלשה מזלות. ודמות אדם, הרביעי שם מ"ה כולו. והוא מש"ה, ש' דאבהן, ומ"ה. ובתז"ח (&) אמר לאלפים ממש, שגלגולא דאדם הוא עד אלף, וכמ"ש (&) דבר צוה כו', דבר ידוע (&). וז"ש ועושה חסד לזכאה, אפי' לאלפים, שהוא גלגולא הרביעי, ומצרפו עד אלף פעמים: **דאינון דכסופין - ר"ל**, למה קורא לכל גלגול אָלְף, לפי שמרויח בכל גלגול אלף עלמין דכסופין: **ולמאן לאוהביו כו' - וז"ש למעלה**, שדורש קרא דפוקד כו' ועושה כו': **בתלת גלגולין - ר"ל**, שלשה פעמים שנתגלגל {פה ע"ב} וכנ"ל: **והאבדתי כו' - כמו שמפרש והולך, שבע ארעין כו' ותמן כו'**, וההוא נחית לאבדון לא סליק לעלמין, שלכן נקרא אבדון, והיא ארץ, תחתיית דנוק' דס"א, נגד הנפש. שלכן נאמר "את הנפש", והיא ס"מ דסמא"ל כמש"ל בריש תיקון כ"ד (&) **סם דאל אחר כו' נחש**. והכל יתוקן לבד הנחש (ב"ר פ"כ ס"ה⁹⁹), וזהו שחיטתו לע"ל¹⁰⁰, וישאר חלק דקדושה לבד, וד"ל. ואף שבשאויל נאמר ג"כ יורד שאול לא יעלה (איוב ז ט), עכ"ז נאמר (שמואל א' ב ו) מוריד שאול ויעל. והענין, כי בזה"ז, יורד שאול לא יעלה, אבל בזמן ממית ומחיה, אז מוריד שאול ויעל. ומוריד, כמ"ש, שיוריד הצדיקים לשם להעלותן. לכן קרח וסייעתו שירדו לשאול, מצפיין על ביאת המשיח, ושואלין אותו אימתי יעלה אותן כו' (&). ופשטא דקרא על הקבר. וכן הוא בזמן אחד, בתחית המתים יעלו עם הגופים מקברם¹⁰¹:

<p>ואם הוא צדיק אתמר ביה (&) כי שבע יפול צדיק וקם אמר ליה רבי אלעזר ואם הוא צדיק אמאי נחית תמן אלא בגין לאפקא מתמן כל נפשא ונפשא מאלין דהרהרו בתיובתא ומתו בקצרות שנין ואיהו טרח בניניה דא איהו מאמר קדמאה דאיהו בראשית:</p>	<p>ואם הוא צדיק, נאמר בו "כי שבע יפול צדיק וקם". אמר לו רבי אלעזר, ואם הוא צדיק למה ירד לשם, אלא כדי להוציא משם כל נפש ונפש שההרו תשובה ומתו בקצור שנים, והוא טרח בשבילו. זהו מאמר ראשון, שהוא בראשית.</p>
--	--

אלא בגין לאפקא כו' - ר"ל, שלא הספיקו לעשות מחמת זה, וכמ"ש (&) חשב לעשות ונאנס כו': **מתמן כו' - אע"ג דאמר דבאבדון לא סליק, היינו אם לא עביד תיובתא, כמש"ל (&) ההיא נפשא דלא כו', דתשובה, תשוב ה' ¹⁰²:**

– מאיר התיקון –

⁹⁸ עי' מלואים אות (ט).

⁹⁹ ז"ל: א"ר לוי לעתיד לבא הכל מתרפאין חוץ מנחש וגבעונים נחש שנאמר (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו וגו' גבעונים (יחזקאל מה) והעובד העיר יעבדוהו מכל שבטי ישראל.
¹⁰⁰ סוכה נב ע"א ומכות יב ע"א ורע"מ ריש שופטים (לש"ו). ז"ל סוכה: דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. וז"ל מכות: אמר ריש לקיש שלש טעיות עתיד שרו של רומי לטעות דכתיב מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה טועה שאינה קולטת אלא בצר והוא גולה לבצרה טועה שאינה קולטת אלא של א' מהד' מיתות ב"ד הם ליצר הרע, ע"כ. עי' דע"ה ח"ב (מא ע"ד): אמרו בזוה"ק (יתרו סט ע"א) דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק', ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע, ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר וכנ"ל. והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם, הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ, והוא הטוב שבהם, כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל. והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא, שאמרו רז"ל בסוכה (נב ע"א) והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו, שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו, ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל.

¹⁰¹ נוסח ##*

¹⁰² עי' מלואים אות.

מלואים

(א) עי' לעיל (יד ע"א): קם בוצינא קדישא פתח כמלקדמין ואמר והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין אתוון¹⁰³ דכלהו כלילין באת ב' מן בראשית ב' איהי בית בי מקדשא¹⁰⁴ דתמן בה נהרין כל אתוון¹⁰⁵ ראשית נקודה בהיכליה¹⁰⁶ כגוונא דא ב עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה¹⁰⁷ (תהלים מה יד) תשע נקודין תליין מינה ואיהי ספיר גזרתם עשירית לון¹⁰⁸:
תרגום: קם הנר הקדוש, פתח כמו מקודם, ואמר "והמשכילים יזהירו", אלו האותיות, שכולן כלולות באות ב' מבראשית. ב' היא בית, בית המקדש, ששם מאירות בה כל האותיות. ראשית, נקודה בהיכלו, כמו זה ב, שעליה נאמר "כל כבודה בת מלך פנימה", תשע נקודות תלויות ממנה, והיא ספיר, גזרתם עשירית להם.

בגר"א: ב' איהו בית כו' - ר"ל, מלכות, שבה כלולים כל האותיות: ראשית נקודה כו' - שבתוך הב' דגש קל, והוא נקודה, והיא ספיר הפנימית שבה כנ"ל, והוא מסט' דחכמה כמ"ש לעיל (ט ע"א) דנקודין מחכמה. והאי נקודה שבה כלולין תשעה נקודות, והיא עשירית כמו האותיות: עלה - ר"ל, על הנקודה הפנימית: כל כבודה כו' - ר"ל, כבוד של בת מלך, שהן ע"ס פנימים¹⁰⁹, שהן מסט' דחכמה, שנקראת כבוד¹¹⁰, ל"ב נתיבות¹¹¹, כלולין בנקודה של פנימה¹¹²: ספיר גזרתם - דהיא אתנטלת מנהון (ע"ח שער מיעוט הירח א):

– מאיר התיקון –

¹⁰³ פי' אלין היודעין ברזין דאתוון (ביאורים ח"א סב ע"א).
¹⁰⁴ בינה עי' בראשית כו ע"א ושמות ט ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"א).
¹⁰⁵ ששם הוא השורש כל האותיות, ומשם הם מאירים ומתגלים בהמלכות. ומשום ששורש האותיות אינם מתגלים בבינה אלא רק בהז"ת שבה וכן"ל אות ט"ו, לכן אמר כפול לשון, דתמן בה, ור"ל לא בכולה אלא רק באיזה חלק ממנה, שהוא בהז"ת שבה. וכן הוא מרומז במילת "בה", שהוא גימט' ז' (ביאורים שם).

¹⁰⁶ והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, כי בתוך הב' יש דגש קל והוא נקודה, והיא מחכמה י' שבשם שנקרא ראשית. והחכמה הוא שורה בתוך הבינה, שהבינה היא היכל דיליה בית דיליה, שכל נוק' היא היכל ובית להזכר. והנה נקרא החכמה בשם נקודה עלאה נקודה סתימא, וכמו שאמרו בזוה"ק פ' שמות (דף ד ע"א) משום שהוא סתים תמיד בהיכליה שהוא בינה (ביאורים שם). עי' לקמן כ ע"ב שזה בסוד יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה, ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ב ע"א שזו היא בחינת הדעת העומד בין או"א שתמיד נעלם מכיוון שתמיד הם בזיווג והדעת הוא עצם מציאות הוויית הזיווג.

¹⁰⁷ כי אותה הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אדנ"י, כי הי' דאדנ"י הוא מהי' דהוי"ה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף טא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (כאן), ואותה הנקודה שבהב' דבראשית הוא נקודת החכמה עלאה השורה בבינה, והוא עטרת היסוד דאבא, מלכות דידיה, השורה בהאימא עלאה תמיד, והוא השביל דקיק פלא העליון כמ"ש בפרשת בראשית (דף יג ע"ב) ופ' בלק (דף קצג ע"ב), והוא נקודה בהיכליה, וכן היא ג"כ שורש המלכות דאצילות, נוק' דז"א, וכמ"ש (משלי ג יט) ה' בחכמה יסוד ארץ וכנודע. וזהו שאמר, עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה (ביאורים שם).

¹⁰⁸ כי החכמה הוא נקרא נקודה סתימא, כי הוא סתים ונעלם, והוא נקודה עלאה שהוא הראשית לכל. וכמו הנקודה שהיא השורש והראשית לכל דבר, והשורש הראשון של כל דבר הוא בבחי' נקודה פנימיות, נקודה סתימא, והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, שהיא הראשית והשורש של כל בריאת שמים וארץ, והוא נקודת החכמה, וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית. והרי נקרא החכמה נקודה סתימא, שהיא סתים בהיכליה כנז', והיא הנקודה עלאה סתימא, וממנה הוא כל התשע נקודין שבתורה (ביאורים שם).

¹⁰⁹ עי' שם המפורש לעיל יג ע"ב.

¹¹⁰ גימ' ל"ב.

¹¹¹ עי' ס"י פ"א מ"א ל"ב נתיבות חכמה.

¹¹² עי' זהר ח"ג רנו ע"ב, בחכמה יסוד ארץ באבא יסוד ברתא ואיהו נתיב לא ידעו עיט דכליל ל"ב נתיבות דאינון ל"ב אלקים מסטרא דאימא עלאה דאתקרי כבוד וכד אתכלילן בברתא אתקרי ל"ב. ובגין דא כבוד לעילא ל"ב לתתא.

תרגום: "בחכמה יסוד ארץ", באבא יסוד הבת, והוא נתיב לא ידעו עיט", שכולל ל"ב נתיבות, שהם ל"ב אלהים מצד האמא העליונה שנקראת כבוד, וכאשר נכללים בבת נקראת ל"ב, ומפני זה כבוד למעלה, ל"ב למטה. ועי' דברי רבינו על ס"י ה ע"ב שבל"ב נתיבות הראשון לא נכלל.

(ב) ע"י אור יקר על הזהר הנ"ל: להיות שכל מעשה האדם הגשמי צריך לקדשו בסוד טוב הכוונה, ומה גם מעשה האכילה שבלי ספק בסוד שולחן האדם תלויים כמה עניינים כדמסיק לקמיה, והכל לקדש השולחן והסעודה שיהיה בה רמז לכמה ייחודים, ראשון לכל דברי השולחן בסוד הבציעה, והנה ביומי חול העולם מתנהג על ידי המלכות לבד בייחודה עם התפארת ואין בני אדם משיגים רק בה בקדושתה, לכך הבציעה דהיינו היות האדם מתהנה משפע עליון אינו אלא בסוד י' של אדנ"י שבו סוד הייחוד והקשר, כנודע שאות י' של אדנ"י בה סוד השפע בסוד שהיא נקודת ציון שבה סוד הייחוד, וכאשר הככר דהיינו ה' שלם אין שפע נשפע למטה, אמנם בהיותו בוצע מהככר סוד י' נשפע ונתן לבעלי הסעודה, מורה כי דרך אותה היו"ד ימשכו כל סעודתן, ובחול הבציעה בכזית מאות י' של אדנ"י, ובשבת שאז הקדושה מתאחדת גם בסוד הבינה שהיא נשמת כל חי המתפשטת למטה והאדם מתהנה משפע הבינה, צריך לבצוע משתי ככרות להורות שתי ההין שמשם סוד הסעודה והשפע שהאדם מושך, וזה על ידי שאותו ככר שלם דהיינו י' בה' עילאה מקור עליון סתום, יבצע ויפתח ויקבל האדם כביצה אותו המקור העליון בכלל המקור התחתון, והיינו לבצוע על שתי ככרות לפתוח שתי מקורות שבתוך שני ההין דהיינו י' כה' עילאה י' בה' תתאה, והיינו תרין יודין יאהדונ"הי, והיינו פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, והבוצע שתי ההין ובוקעם במקורות אלו הוא סוד וא"ו שבבחינתו בסוד הדעת בוצעת הבינה ופותחת מקורותיה, ומצד בחינתו למטה על ידי היסוד בוצע המלכות ופותחת מקורותיה, בענין דהיינו כעל הבית דהיינו תפארת בוצע בתרין ההין ביום שבת ובה"א תתאה בימי החול, ומשך הזרע בכביצה הנזכרת על ידי היסוד והיינו ואורח מברך כאשר נבאר, ובציעתו על ידי היסוד שהוא משך וא"ו בסוד האמה הבוצעת הנקבה, וזהו שאמר בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, והיינו יסוד יוסף נקרא יפה ועין, בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, בעין יפה ודאי בסוד משך וא"ו, ולהיות כן עם היות שביום שבת נוטל אדם שתי ככרות הבציעה אחת צריך לכוון בה"א עילאה בבציעה והיינו בפה שיבצע אותה ויכוון בה, והיינו דאוקמוה כל הבוצע צריך לדקדק בה' מן המוציא כי ה' דהמוציא בה' עילאה הארץ וכו'.

(ג) בראשית בר"א שי"ת ודא מטט'רון אות בצבא דילה ובגינה אתמר (בראשית) וישם ה' לקין אות לאגנא עלה מה דהוה אזיל נע ונד בגלגולא אתעביד נוד מיד וישב בארץ נוד קדמת עדן ודא אות דברית מילה דקני עלה דאחווה בגין דנולד מהול ובאן אתר זכה לה בקיני בגין דחזר תמן בתיובתא ונפקו בנוי מנה דעאלו לגן עדן ובגין דא וישב בארץ נוד קדמת עדן
 לבתר עביד תולדין מסטרא דרע ואתפשטו בגלגולין דעלמא ועליהו אתמר וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך חנוך מסטרא דקין ודא יצר הרע חנוכא לביש ואית חנוך מסטרא דאנוש דאיהו יצר הטוב חנוכא לטב ואתמר בה (שם) ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים ודא חנוך דנהפך בשריה ללפידי אש

ותלתא אנון אדם שת אנוש אנוש מתמן אתיחסו כל דרין הדא הוא דכתיב אז הוחל לקרא בשם ה' מתמן אתפשטו כל גלגולין דצדיקיא חנוך דנפק מאנוש איהו מטטרו"ן דנהפך בשרו ללפידי אש ואיהו נוריאל ועל תרויהו אתמר והחיות רצוא ושוב רצו"א דא נוריאל ושו"ב מטטרו"ן הכי סלקי בחשבן כמראה הבזק אלא איהו כמראה הקשת אשר יהיה בענן דאתמר בה (בראשית) והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן ובגינה אתמר (שם) ולא יהיה מבול לשחת כל בשר בגין דאתהפך ללפידי אש וכל מלאכין דממנן על נשמתין דגלגולין מתמן הוו

תרגום: בראשית בר"א שי"ת וזה מטטרו"ן אות בצבאו ובשבילו נאמר (בראשית ד) וישם ה' לקין אות להגן עליו מה שהיה הולך נע ונד בגלגול נעשה נוד מיד וישב בארץ נוד קדמת עדן וזו אות ברית המילה שקנא על של אחיו משום שנולד מהול ובאיזה מקום זכה לו בקיני משום ששם חזר בתשובה ויצאו ממנו בניו שנכנסו לגן עדן ומשום זה וישב בארץ נוד קדמת עדן
 אחר כך עשה תולדות מצד הרע והתפשטו בגלגולים בעולם ועליהם נאמר וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך חנוך מהצד של קין וזה יצר הרע חנוך לרע ויש חנוך מהצד של אנוש שהוא יצר הטוב חנוך לטוב ונאמר בו (שם ה) ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים וזה חנוך שנהפך בשרו ללפידי אש

ושלשה הם אדם שת אנוש מאנוש התיחסו כל הדורות זהו שכתוב אז הוחל לקרא בשם ה' משם התפשטו כל הגלגלים של הצדיקים חנוך שיצא מאנוש הוא מטטרו"ן שנהפך בשרו ללפידי

אש והוא נוריאל ועל שניהם נאמר והחיות רצוא ושוב רצו"א זה נוריאל ושו"ב מטטרו"ן כך עולים בחשבון כמראה הבזק אלא הוא כמראה הקשת אשר יהיה בענן שנאמר בו (בראשית ט) והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן ובשבילו נאמר (שם) ולא יהיה עוד המים למבול לשחת כל בשר משום שהתהפך ללפידי אש וכל המלאכים הממנים על הנשמות של הגלגולים הם משם

(ד) [ו] אמר רעיא מהימנא [בוצינא קדישא] שפיר אמרו ר' אבא ור' חייא ור' יוסי אבל (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו הכא צריך למפתח מלין מאי עברה בו דא עברה וזעם וצרה חד מאינון מלאכין רעים [דבגין דלא ישתמודעו ביה אינון] [בגין דלא אשתמודעו ביה דאינון] מארי חובין צריך למעבד [ליה] [לון] שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה כגוונא דאברהם דאתמר ביה (בראשית יב א) לך לך מארצך וממולדתך הרי שנוי מקום: ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם (בראשית יז ה) הרי שנוי השם (ו) שנוי מעשה דאשתני מעובדין בישין דעב(י)ד בקדמיתא¹¹³ לעובדין טבין איהו מתלא לרוח [דההוא] דמית בלא בנין כגוונא דא עבד קב"ה לאדם כד תריך ליה [מההוא] [מהאי] עלמא ואייתי ליה להאי עלמא והא אתמר לעיל¹¹⁴:

משנה פניו ותשלחהו (איוב יד כ) ובג"ד (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו¹¹⁵ חד מאינון מלאכין רעים כד חזי ליה משונה [בזמנא] דאערע [ביה] [עמיהו] (מניה) שאלין ליה שאר משחיתין עליה דא הוא מארי חובך איהו עני לון ואמר ואיננו:

תרגום: אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש יפה אמרו רבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי, אבל "כי רוח עברה בו ואיננו", כאן צריך לפתוח בדברים, מה זה "עברה בו", זו עברה וזעם וצרה, אחד מאותם מלאכים רעים. שמשום שלא ידעו בו אותם בעלי חטאים, צריך לעשות לו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, כדוגמת אברהם שנאמר בו "לך לך מארצך וממולדתך", הרי שנוי מקום. "ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם", הרי שנוי השם. שנוי מעשה, שהשתנה ממעשים רעים שעשה בתחלה למעשים טובים. הוא משל לרוח של אותו שמת בלא בנין, כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא לאדם כשגרש אותו מאותו עולם והביאו לעולם הזה, והרי נתבאר למעלה.

"משנה פניו ותשלחהו" ומשום זה "כי רוח עברה בו", אחד מאותם מלאכים רעים כשרואה אותו משונה בזמן שנפגש (בו) עמו, שואלים אותו שאר המשחיתים עליו, זהו בעלי חובך, הוא עונה להם ואומר ואיננו.

(ה) עי' זהר ח"ג רכא ע"א: ביומוי דעזרא גרם חטאה¹¹⁶ ואצטרכון אינון למבני ולא הוה ביה קיומא ועד כען בנינא קדמאה דקב"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי (ד) כתוב (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יי' איהו ולא אחרא ובנינא דא אנן מחכאן ולא בנינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל:

בית ראשון ובית שני [יחית] [אחית] לון¹¹⁷ קודשא בריך הוא כחדא מלעילא בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא¹¹⁸ ההוא בית להוי באתגליא דאתקרי בית שני דיתחזי לכל עלמא – מאיר התיקון –

¹¹³ באדה"ר (יהל אור).

¹¹⁴ והיה שמך אברהם הרי שינוי השם. התהלך לפניו והיה תמים הרי שינוי מעשה. כגוונא דא עבד קוב"ה לאדם כד תריך ליה מההוא עלמא, ואייתי ליה להאי עלמא, ודא שינוי מקום. שינוי השם משנה פניו ותשלחהו, והא איתמר לעיל, ובג"ד כי רוח עברה בו כו' (יהל אור).

¹¹⁵ ור"ל הכל כגוונא שנא' באברהם לך לך מארצך, שנאמר אל הנשמה אברם, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א) ובמדה"נ פ' לך (כד ע"א), ואח"כ ויקרא [צ"ל והיה] שמך אברהם. דאז זכה למדת חסד והוא גוון חירור וזהו משנה פניו. ואמר "והא איתמר לעיל" ר"ל למעלה רט"ז ע"א והוא שינוי השם בג' אבהו (יהל אור).

¹¹⁶ שהושיבו נשים נכריות (אור יקר).

¹¹⁷ ואם תאמר אם כן למה אנו מכנים בית ראשון לבניין שלמה ובית שני לבניין עזרא, וי"ל כי בבניין בית ראשון היי יונקים מהבינה ובבניין בית שני היו יונקים מהמלכות, וכיון שבית ראשון ובית שני הם בינה ומלכות כדפירשנו לכך הם נקראות על שמם דכן פירשו בזוהר פרשת וארא (אור יקר).

¹¹⁸ פי' בית א' נגד בינה שהיא נכסי' ובית שני נגד מלכות שהיא נגלית (אור יקר ומ"מ), ולכך אמר הכתוב גדול יהיה כבוד הבית וכו': שלפי שהיא נגלית יודעים בני אדם הארותיה ונראית להם שהיא חשובה יותר מן הראשון שנעלמת (מ"מ).

אומנותא דקב"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא הוא בית ראשון באתכסיא אסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבוא דההוא דאתגלייא:
 תרגום: בימי עזרא גרם החטא, והצטרכו הם לבנות ולא היתה בו עמידה, ועד עכשיו בנין הראשון של הקדוש ברוך הוא לא היה בעולם, ולעתיד לבא כתוב "בונה ירושלים ה", הוא ולא אחר. ולבנין זה אנו מחכים, ולא בנין אדם שאין לו עמידה כלל.
 בית ראשון ובית שני הוריד אותם הקדוש ברוך הוא כאחד מלמעלה, בית ראשון בכסוי ובית שני בגלוי. אותו בית יהיה בגלוי שנקרא בית שני, שיראה לכל העולם אומנות הקדוש ברוך הוא, שמחה שלימה ורצון הלב בכל קיום. אותו בית ראשון בכסוי עלה למעלה, על גב אותו שבגלוי, וכל העולם יראו ענני כבוד שסובבים על גב אותו שבגלוי.

(ו) עי' זהר ח"ב קכג ע"א: ע"י¹¹⁹ נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא¹²⁰ דנפיק מן פומא¹²¹ כדין ע' שמהן דקב"ה לקבלהון בארעא (בראשית מו כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים דהא יעקב אילנא בארעא ואינון וע' נפשו ע' ענפין:
 מאלין אתוון נהירין ארבע אחרנין¹²² מא' נהיר גימ"ל¹²³ דאיהו אגר טב לצדיקייא¹²⁴ דאקרי גמול ועל דא כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה¹²⁵:
 מח' נהיר יו"ד דהיא חכמה כלא אסתים ביו"ד¹²⁶ דאיהי סתימא מכל סטרוי¹²⁷ ובגין כך לא אשתכח¹²⁸ דכתיב (איוב כח יג) ולא תמצא בארץ החיים¹²⁹:
 מה' נהיר כ"ף¹³⁰ דאיהו נהירו ומשח רבות דאתרק מאימא¹³¹ לההוא אתר דאתקרי קרן ואתקרי קרן היובל ודא מלכות דוד ובגין כך לית משיחא אלא ברזא דכ"ף¹³²:

– מאיר התיקון –

¹¹⁹ הוא הדעת המתפשט בז"ת כל א' כלול מ' והם סוד ע' נפש יעקב שיעקב הוא בת"ת והוא אילנא דחיי ודעת הוא פנימיות הת"ת (ב"י).
¹²⁰ שמשם הוא שורשו כמבואר וידוע כי דרגא דאבהן הם מדעת המתפשט והוא המכריע בין חו"ג והם אברהם יצחק ויעקב הוא הדעת המתפשט וכן יצאו ע' נפש מיעקב והוא מכריע בין אברהם ויצחק והם סוד ע' שמות שבת"ת כידוע ותליין בדעת המתפשט (ב"י).
¹²¹ וכן קיום ישראל היה ע"י נתינת התורה בהבל הפה דאורייתא שבזה ממשיכים ז' הבלים מפה לז"ת דז"א ונתקיים על ידו (ב"י).
¹²² ד' אותיות גיכ"ק והוא בגרון יסוד דבינה וידוע שכל האורות שהם בחכמה הם ג"כ בבינה לכן יוצאים כנגד ד' אותיות הנ"ל ג"כ כיוצא בהם בבינה (ב"י).
¹²³ והוא נגד נהירו דע"ק רק ששם הוא בסוד אות א' מאוירא עילאה בחי' חכמה דרדל"א (ב"י).
¹²⁴ הוא יוצא מאות א' ממש בציור זה א שהוא י' למעלה י' למטה ו' באמצע, וכן הוא ציור אות ג' י' למעלה בראש ו' משיכו לתת וי' למטה והו' הוא באמצע ממש בין ב' יודין, רק שבאוירא הוא בסוד אות א' ששם שורש הג' מוחין הנכללים בג' אותיות יו"י הם כא' במוח א' חכמה והוא הויה א' בגימ' ג' אותיות הנ"ל ובמרו"ס יש גילוי יותר לשורש המוחין ולכן שם בסוד ג' היות וזהו אות ג' נגד ג' היות כמבואר (ב"י).
¹²⁵ והוא באימא שהיא אלף יסודה רוכבת על שבעה שמתפשט בז"ת והוא מ"ש "על ה" שאימא על ז"א שנק' הו"ה ופסוק זה מדבר במי ששומר שבת ששבת הוא בבינה שביעאה דכולא (ב"י).
¹²⁶ שחכמה כולל כל י"ס כידוע (ב"י).
¹²⁷ שאין שם בחי' התפשטות קווים וכלים כמ"ש כמ"פ ובג"כ היא נעלמת (ב"י).
¹²⁸ אף שאות ח' הוא בחכמה בחיך והוא בגלוי יותר מ' שבגרון מ"מ הענין הוא שכבר כתבנו שגרון הוא סוד בינה שבחכמה הבן בחכמה וידוע שהוא בסוד ו"ד של מילוי יו"ד והם גימ' יו"ד ג"כ והוא סוד גדול שבחכמה הם בציור אות ח' שהם ג"כ ד"ו (ב"י).
¹²⁹ שכלולה בחכמה שנק' ארץ החיים כמ"ש והחכמה תחיה בעליה וגרון הוא סוד רוח חיים דנביע בחשאי וז"ש ולא תמצא בארץ החיים שהוא בחשאי נביע לגיו (ב"י).
¹³⁰ והוא בינה שנק' כ' שהוא סוד משיחו דשמן עילאה דמרו"ס שהוא שורש הבינה כמש"ל ומשם משיך לנוק' דז"א שנק' קרן היובל כמ"ש בסוף ספ"ד קרן בייובל אתעטר כו' ולזה נמשחו מלכים בשמן שכל רבו הוא ממרו"ס ומלכות הוא מסטרא דגבורות (ב"י).
¹³¹ והוא כאן בבינה כף שמאל כף חובה שבינה מלבשת יד שמאל דע"ק כידוע והם ה' אצבעות של יד שמאל וכלן מה' נפיק ק' והוא כאן בבינה בגילוי יותר בסוד חילוק ה' אצבעאן וידוע כי המלכים נמשחו בציור כ' יונוי עגולים והוא מסוד כ' הנ"ל ובכ' הם ג' קווים מעלה מטה ואמצע נגד ג' קווין של אות ה' (ב"י).
¹³² שאף שדוד המלך נמשח בקרן מ"מ כאן היה באתגלייא אבל השורש הוא מכף הנ"ל (ב"י).

ק' אמע' נהיר ק' 133 כמה דע' שבעין כך ק' מאה 134 דאינון שלימו והכי הוא ובגין כך בהאי חייך שלימו דכלא 135 [שלמא דכלא] וכל מאן דידע רזא דא 136 ואודהר ביה זכאה חולקיה: תרגום: ע', הארה של שבעים ענפים, שנזונו מרוח זה שיוצא מן הפה. אז שבעים שמות של הקב"ה, כנגדם בארץ "כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים", שהרי יעקב אילן בארץ, והם ע' נפש, ע' ענפים.

מאלה אותיות מאירים ארבע אחרות, מא' מאירה ג', שהוא שכר טוב לצדיקים שנקרא גמול, ועל זה נאמר "אז תתענג על ה".

מח' מאירה י', שהיא חכמה, כולו סתום ב', שהיא סתומה מכל צדדיה, ולכן לא נמצאת, שנאמר "ולא תמצא בארץ החיים".

מה' מאירה כ', שהוא אור ושמן המשחה שמורק מאימא לאותו מקום שנקרא קרן, ונקרא קרן היובן, וזה מלכות דוד, ולכן אין משיחה אלא בסוד כ'.

ק', מע' מאירה ק', כמו שע' שבעים כך ק' מאה, שהם שלימות, וכך הוא. ולכן בחיך הזה שלימות הכל (שלום של הכל), וכל מי שיודע סוד זה וזהיר בו, אשרי חלקו.

(ז) עי' זהר ח"א כא ע"ב: יהושע אתנבי מהודו של משה 137 דכתיב (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו [ודא] [והא] והודו 138 דרגא חמישאה נצח ירכא שמאלא [ד]יעקב 139 ובגין כך [אתא] (אמר) דוד וכליל ליה בימינא דכתיב (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח 140 ימינך לא כתיב אלא בימינך מאי טעמא אתחלש ירכא דיעקב בגין דאתקרב ביה (ב) סטר מסאבא (ו) נקיט תוקפא מניה ואתעכב עד שמואל ועל דא אתא לאדכרא [דדא] [בדא] איהו ירכא דישראל דכתיב (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל ועל דא כל מילוי הוו בדינא בשירותא ובסופא 141 ותו קב"ה כליל ליה לבתר בהוד אימתי לבתר דמשח מלכין ועל דא שקיל איהו כמשה ואהרן מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא 142 אף הוא לתתא כגוונא דאינון תרין סטרי ומאן אינון נצח והוד כגוונא דמשה ואהרן דלעילא וכלהו דרגין אחידין (ביה) דא בדא דכתיב (תהלים צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו דהא שית סטרין אתכלילו ואחידין דא בדא:

תרגום: יהושע נתנבא מהודו של משה, שכתוב "ונתת מהודך עליו". הוד. וזו דרגה חמישית. "נצח" ירך שמאל של יעקב, ולכן בא דוד וכלל אותו בימין, שכתוב "נעימות בימינך נצח". לא כתוב ימינך אלא בימינך. למה נחלשה ירך יעקב, בגלל שצד הטומאה התקרב אליו ולקח ממנו כח, והתעכב עד שמואל. ועל זה בא להזכיר שזהו ירך של ישראל, שכתוב "וגם נצח ישראל". ועל זה כל דבריו היו בדין בתחילה ובסוף. ועוד, שהקדוש ברוך הוא כלל אותו אחר כך בהוד, מתי, לאחר שמשח מלכים. ועל זה הוא שקול כמשה ואהרן. מה משה ואהרן בשני צדדים שלמעלה, גם הוא למטה כדוגמת אותם שני הצדדים. ומי הם, נצח והוד. כדוגמת משה ואהרן שלמעלה. וכל הדרגות אחוזות זו בזו, שכתוב "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו", שהרי ששה צדדים נכללו אחוזות זו בזו.

– מאיר התיקון –

133 הוא סוד דעת שהוא ע' ענפין כמש"ל שהדעת הוא כולל כל ה"ס שהוא בעצמו כולל חב"ד כמש"ל והוא מתפשט בז"ת והם בכלילות מאה והם סוד ק' ברכאן דצלותא כנ"י מתברכא מיניה מסוד טיפה דמוחין וכו' (ב"י).

134 ר"ל כמו שדעת נרמז באות ע' שהוא מתפשט בז"ת כך הוא ג"כ בסוד ק' בכלילות והנה צורת ע' הוא בציור ק' ממש רק זה ביושר וזה בהיפוך ק' הוא בהתפשטותו למטה וע' למעלה כי כאן בבינה הוא סוד דעת המתפשט (ב"י).

135 ששם התחלת הזיווג (ב"י).

136 זיווג חייך וגרון הוא זיווג הנשמות לכן צריך להזהר ביה מאד שלא לפגום ח"ו שורשו וז"ס פגם לה"ר גדול מן העושה מעשה (ב"י).

137 ת"ת (רח"ו).

138 הוד ודא (דפ"ו).

139 כאן מבאר שבתחלה יצאה נצח בסט' דדינא והוד בסט' דרחמי, ואח"כ נתקנו (בהגר"א על ספד"צ ט ע"ד ד"ה מלך הששי). קרי ליה שמאלא על שם הוד דרחל שנודו מאחור (מ"מ).

140 עי' בהגר"א על ספד"צ י ע"ג ד"ה ולא זכה דוד שזה בחי' חסד דאתגליא בפום אמה, עי' אד"ר קמב ע"א. ועי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"ד.

141 פי' ששמואל היה מוכיח לישראל בין בתחלת ימיו בין בסוף ימיו, ותחילה ניבא על עלי ובסוף על שאול (מ"מ).

142 פי' הם חו"ג, אהרן בחד, משה בגבורה (מ"מ).

(ח) עי' זהר ח"ב קלג ע"ב: בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא¹⁴³ דרזא דשמע ישראל ברעותא שלים כדין נפקי מגו סתימו דעלמא עלאה¹⁴⁴ חד נהירו¹⁴⁵ והוא נהירו בטש גו בוצינא דקרדינותא¹⁴⁶ ואתפלג לשבעין נהורין¹⁴⁷ ואינון שבעין ונהורין (להטין) בשבעין ענפין דאילנא דחיי¹⁴⁸:

כדין ההוא אילנא סליק ריחין ובוסמין¹⁴⁹ וכל אילני דגנתא דעדן כלהו סלקין ריחין ומשבחן למאריהון דהא כדין אתתקנת מטרוניתא לאעלא לחופה¹⁵⁰ בהדי בעלה כל אינון שייפין עלאין¹⁵¹ כלהו מתחברין בתיאובתא חדא וברעותא חדא למהוי חד בלא פרודא כלל וכדין בעלה אתתקן לגבהא לאעלא לחופה ביחודא חד לאתיחדא במטרוניתא:

תרגום: בשעה שישראל מייחדים את היחוד של סוד שמע ישראל ברצון שלם, אז יוצא מתוך סתר של העולם העליון אור אחד, ואותו האור מכה לתוך הניצוץ הקשה ומתחלק לשבעים אורות, ואותם שבעים אורות בשבעים ענפי עץ החיים.

אז אותו האילן מעלה ריחות ובשמים, וכל אילנות גן עדן כולם מעלים ריחות ומשבחים את רבונם, שהרי אז מתקנת המלכה להיכנס לחופה עם בעלה, כל אותם איברים עליונים, כולם מתחברים בתשוקה אחת וברצון אחד, להיות אחד בלי פירוד כלל. ואז בעלה נתקן כלפיה להכניסה לחופה ביחוד אחד להתיחד עם המלכה.

(ט) עי' זהר ח"א יז ע"א: ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' (בראשית א ו) הכא בפרט רזא לאפרשא בין¹⁵² מיין עלאין¹⁵³ לתתאין¹⁵⁴ אברזא דשמאלא (נ"א ואתברי) הכא [ורזא

– מאיר התיקון –

¹⁴³ יובן מאמר זה במ"ש הרב בספר הכוונות דרוש ק"ש וזה כללות דבריו, הנה תחלה אנו עושים זווג דא"א עילאין שהוא זווג דפנימיות בק"ש, כדי שיבואו מוחין לז"ן ויזדווגו גם הם בעמידה. והנה אי אפשר לעשות זווג בלא העלאת מ"ן דז"ן, ולכך צריך להעלות שניהם בסוד מ"ן, זה מוערר מ"ד וזו מעוררת מ"ן. רק שאין בהם כח לעלות מכח הגלות. לכן אנו צריכים לתת להם הארה תחלה מזווג דיש"ס ותבונה, שהוא זיווג דחיצוניות, והוא נעשה מעצמו ולא פסיק האי זווגא תדיר, ואין צריך למ"ן דז"ן, ומשם נותנים הארה לז"ן. מלכות הנק' ש"ם מקבלת מע' שהם ז"ת דתבונה, וז"א הנק' ישראל מקבל מחסד וגבורה דיש"ס, ובכח הארה זו, יכולים ז"ן לעלות בסוד מ"ן לא"א עילאין (מ"מ).

¹⁴⁴ אבא (רח"ו). וכמ"ש מובן לשון זה דמ"ש "מגו סתימו דעלמא עילאה" הפי' הוא יש"ס (מ"מ).

¹⁴⁵ יסוד (רח"ו). יסוד דידיה [דיש"ס] (מ"מ).

¹⁴⁶ בינה (רח"ו). הנה כבר ידעת כי החכמה נקר' סתימא, דעלמא עילאה בינה. והאי נהירו הוא הדעת, ויסוד החכמה בטש גו בוצינא דקרדוניתא, אמא, בינה. ומכח הז' תחתונות דאמא, נהירו ואתפליגו לע' נהורין ונהרין לז"א, שהוא אילנא דחיי, ואינון ע' להטין בע' אנפין דאילנא דחיי, שהם בז' קצוות שבו, כי עדיין אין לו מוחין, עד אחר גמר היחוד שמע ישראל כנודע. וכבר ידעת איך נרמז במלת ישראל, שי"ר א"ל, שהם חו"ג ומשם ואילך כל הז' שלו אשר מאיר מז"ת דבינה גם שמע ש"ם מקבלת מע' נהורין דילה והוא גן עדן וזה שאמר אילנא ג"ע (זהר הרקיע). פי' היסוד דידיה מזדווג עם אימא הנק' בוצד"ק (מ"מ).

¹⁴⁷ ז' תחתונות (רח"ו). פי' הם ז"ת דאימא האירו בז"ק דז"א (מ"מ).

¹⁴⁸ ז"א (רח"ו).

¹⁴⁹ כל ריח ובושם הוא מ"ן כטעם יזלו בשמיו דכתיב גבי הפיחי גני (רח"ו). פי' אחר שעשינו זווג דישסר"ת שנעשה מעצמו, ומשם נתנו הארה לז"ן, כדי שיוכלו לעלות בסוד מ"ן, אזי עולים ז"ן בסוד מ"ן לא"א עלאין, וז"ש "כדין ההיא אילנא", שהוא ז"א, סלקי ריחין ובוסמין, שר"ל שעולה בסוד מ"ן, ומ"ש "וכל אילנין דגנתא דעדן כולהו סלקי ריחין", פי' גם עשר ספי' דמלכות, כולהו סלקין בסוד מ"ן, ולכך הגיה הרח"ו "כל ריח ובושם וכו'", אע"פ שכתב הזהר בע' ענפין דאילנא דחיי, ש"מ שבאים לז"א. והאריז"ל כתב ע' דאימא למלכות אינה קושיא, שתחלה באים לז"א ואח"כ למלכות, שהמלכות מקבלת על ידי ז"א, וכמ"ש בסה"כ בדרוש ק"ש שעל המטה, וז"ל שמע, הכוונה להמשיך ו"ק דבינה תתאים, שהם ע' שנים עילאין, ולהמשיכם מן הבינה למלכות ע"י ז"א, וזהו שמ"ע, ש"מ ע' (מ"מ).

¹⁵⁰ פי' ע"י המוחין שקבלו בק"ש אנו מכינים אותה להזדווג בשים שלום דעמידה (מ"מ).

¹⁵¹ פי' ו"ק דז"א (מ"מ).

¹⁵² נמחק בדפ"ו.

¹⁵³ חסד דז"א (מ"מ).

¹⁵⁴ גבורה דז"א (מ"מ).

הכא (נ"א ואתברי) (ברזא דשמאלא ורזא הכא) מחלוקת ברזא דשמאלא דעד הכא רזא דימינא¹⁵⁵ הוא [והכא איהו רזא דשמאלא] ובגין כך אסגיא מחלוקת¹⁵⁶ בין דא לימינא ימינא איהו שלימא דכלא¹⁵⁷ ובגין כך בימינא כתיב כלא דהא ביה תליא כל שלימו כד אתער שמאלא אתער מחלוקת ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא¹⁵⁸ ונפק מניה מההוא מחלוקת גיהנם¹⁵⁹ וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק.

חכמתא דמשה¹⁶⁰ בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא ובההוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל בינייהו¹⁶¹ ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטריין¹⁶² וגיהנם נחית לתתא ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא

כגוונא דא מחלוקת קרח באהרן שמאלא בימינא אסתכל משה בעובדא דבראשית אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא¹⁶³ אשתדל לאסכמא בינייהו ולא בעי שמאלא¹⁶⁴ ואתתקף קרח בתוקפיה אמר ודאי גיהנם בתוקפא דמחלוקת (ד) שמאלא אצטריך לאתדבקא [בימינא הוא לא בעי] והוא לא בעי לאתדבקא לעילא ולא תכלילא בימינא (לעילא ולא תכלילא בימינא)¹⁶⁵ ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה וועל דא (ודא) לא בעי קרח לאסכמא האי מחלוקת בידא דמשה בגין דלא הוה לשם שמים ולא חייש ליקרא דלעילא ואכחיש עובדא דבראשית¹⁶⁶ כיון דחמא משה דהוה מכחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר¹⁶⁷ כדין (במדבר טז) ויחר למשה מאד ויחר למשה על דאכחישו ליה דלא אסכים ההוא מחלוקת מאד על דאכחישו¹⁶⁸ עובדא דבראשית ובכלא אכחיש קרח בעילא ובתתא דכתיב (במדבר כו ט) בהצותם על יהוה ה"א תתא ועילא ועל דא אתדבק כמה דאתחזי ליה¹⁶⁹

– מאיר התיקון –

- ¹⁵⁵ יום ראשון חסד (רח"ו).
¹⁵⁶ כי הוא בסוד ת"ת המכריע (רח"ו).
¹⁵⁷ פי' דק"ל הרי כבר נזכרו "יהי אור" חסד, "ויהי אור" גבורה "את האור" ת"ת, ותירץ ימינו וכו' פי' שחסד יומא דכליל כולהו וכו' (מ"מ). עי' בהגר"א על ספד"צ ע"א ע"ד שזה החסד הוא פנימיות הו"ק הנכנס ליסוד.
¹⁵⁸ פי' כאשר נתעורר השמאל במחלוקת עם הימין (מ"מ).
¹⁵⁹ פי' הגבורה עם שהיא דינים תקיפים, אין כח בס"א להתעורר לקבל דיני הגבורות עד ראשא דרוגזא אתתקף וכו' (מ"מ).
¹⁶⁰ פי' מרע"ה, כשראה מחלוקת קרח שהוא לוי מהשמאל עם אהרן שהוא הימין, ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר, כך היה במעשה בראשית (מ"מ).
¹⁶¹ הגם שאמר הכתוב יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, עכ"ז לא אבדיל עד דאתא יום תליתאי כמש"ל, ואע"ג דאפריש בין מיין עילאין לתתאין, מחלוקת לא אתבטל עד יום ג', וז"ש כאן עמודא דאמצעיתא הת"ת שהוא יום ג' עאל בינייהו בין מים למים, בין חסד דז"א הנז' ביום א' ובין הגבורה ביום ב' (מ"מ).
¹⁶² כי הרקיע הועיל דווקא להפרידם שלא ילחמו זה בזה אבל ביום ג' אסכימו ואתיישבו כל א' על מקומו בשלום (מ"מ).
¹⁶³ מכח היותו משבט לוי. ועיין בשער מאמרי רז"ל אבות.
¹⁶⁴ קרח לא רצה להשלים ודאי גהינם כמו במעשה בראשית דאתתקף שמאלא ונברא גיהנם כן במעשה קרח נתעוררה גיהנם לקראת קרח (מ"מ).
¹⁶⁵ והוא נכנע תחת אהרן (רח"ו). מן הראוי היה שהשמאל קרח יהיה נכנס ונכלל בימין הוא לא בעא להיות נכנע לאהרן לכן ייחות לגיהנם (מ"מ).
¹⁶⁶ שאז מיד כשבא יום ג' הסכים ועשה שלום ביניהם, אבל קרח גם אחר שבא מרע"ה שהוא כנגד הת"ת לא נתרצה אליו להשלים (מ"מ).
¹⁶⁷ פי' מרע"ה נדחה לחוץ כי לא רצה קרח בו ובשלומו, לכן "ויחר למשה" בשביל הפגם המגיע לו מקרח כי הוא שכנגד הת"ת ראוי לו שיעשה שלום על ידו (מ"מ).
¹⁶⁸ ששם נכנע השמאל וקרח לא רצה להיכנע לפני אהרן וחסאו לבריות וחסאו לשמים בהצותם על ה' (מ"מ).
¹⁶⁹ שהוא הגהנם (רח"ו).

מחלוקת דאתתקן כגוונא דלעילא וסליק ולא נחית¹⁷⁰ ואתקיים בארע מישר¹⁷¹ דא מחלוקת דשמאי והלל¹⁷² וקב"ה אפריש בינייהו ואסכים לון ודא הוה מחלוקת לשם שמים¹⁷³ ושמים¹⁷⁴ אפריש מחלוקת¹⁷⁵ ועל דא אתקיים ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית וקרח בעובדא דבראשית אכחיש בכלא ופולוגא דשמים הוה ובעא לאכחשא מלי דאורייתא ודאי באתדבקו דגיהנם הוה ועל דא אתדבק בהדיה ורזא דא בספרא דאדם חשך כד אתער¹⁷⁶ אתער בתוקפיה וברא ביה גיהנם ואתדבק בהדיה בהווא מחלוקת כיון דשכיך רוגזא ותוקפא אתער מחלוקת וכגוונא (בגוונא) אחרא מחלוקת דרחימו ותרין מחלוקת הוה חד שירותא וחד סיומא ודא איהו ארחהון דצדיקייא שירותא דלהון בקשיו וסופא דלהון בנייחא¹⁷⁷ קרח הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגזא ותוקפא ואתדבק בגיהנם שמאי סופא דמחלוקת¹⁷⁸ כד רוגזא בנייחא אצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו ולאסכמא ע"י דשמים.

ורזא דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל¹⁷⁹ (בראשית א ו) דא מחלוקת קדמאה אתערו דרוגזא ותוקפא בעא לאפרשא ואתער גיהנם עד דרוגזא ותוקפא אצטנן וכדין ויעש אלהים את הרקיע וגו' (בראשית א ז) אתער מחלוקת דרחימו¹⁸⁰ וחביבו וקיומא דעלמא וברזא דא מחלוקת שמאי והלל (ד) תורה שבעל פה עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב [והוין] (דהוה) בקיומא שלים הבדלה איהי ודאי בשמאלא¹⁸¹ כתיב הכא הבדלה (בראשית א ו) ויהי מבדיל וכתוב (שם ז) ויבדל וכתוב התם (במדבר טז ט) המעט מכם כי הבדיל וגו' וכתוב (דברים י ח) בעת ההיא הבדיל יהו"ה את שבט הלוי דהא ודאי לית הבדלה אלא בשני באתר שמאלא ואי תימא הבדלה בשני איהו ודאי אמאי הבדלה בלוי דאיהו תליתאה הבדלה בשמעון אצטריך דאיהו שני אלא אע"ג דלוי איהו תליתאה לדעתא דיעקב שני הוה ולעולם בשני הוה וכלא בארע מישר בארע שלים כדקא יאות תרגום: "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'", כאן הסוד להפריד [בין] מים עליונים לתחתונים במיוחד, בסוד השמאל, (ונבראה) כאן מחלוקת בסוד השמאל, שעד כאן סוד הימין הוא, וכאן הוא סוד השמאל. ולכן הרבו מחלוקת בין זה לימין. הימין הוא שלמות הכל, ולכן בימין כתוב הכל, שהרי בו תלויה כל השלמות. כשמתעורר שמאל מתעוררת מחלוקת, ובאותה מחלוקת מתחזקת אש הרוגז, ויוצא ממנה מאותה מחלוקת גיהנם. וגיהנם מתעורר ונדבק בשמאל. חכמתו של משה, הסתכל בזה ובמעשה בראשית התבונן. במעשה בראשית היתה מחלוקת שמאל עם ימין, ובאותה מחלוקת שהתעורר בו השמאל, יצא בו גיהנם ונדבק בו, העמוד האמצעי שהוא יום שלישי נכנס ביניהם והפריד המחלוקת והסכים לשני צדדים, וגיהנם ירד למטה, ושמאל נכלל בימין והיה שלום בכל.

כדוגמה לזה מחלוקת קרח באהרן, שמאל בימין. משה הסתכל במעשה בראשית, אמר, לי ראוי להפריד מחלוקת בין ימין ושמאל. השתדל להסכים ביניהם, ולא רצה השמאל, והתחזק קרח בכחו. אמר, ודאי גיהנם בכח של המחלוקת, שמאל צריך להתדבק (למעלה ולהיכלל בימין), הוא לא רצה להדבק למעלה ולהיכלל בימין, ודאי ירד למטה בכח הרוגז שלו. ועל זה לא רצה קרח להסכים

– מאיר התיקון –

¹⁷⁰ כשנכלל השמאל בימין, סליק לעילא, וכו' עלו אל מקורם ונמתקו והוסר מהם הרע וירד למטה, כי לא נשאר לו דביקות עם השמאל (מ"מ).

¹⁷¹ מלשון מישרים ואתקיים השלום ביניהם לעולם (מ"מ).

¹⁷² גבורה וחסד (רח"ו). מחלוקת הלל ושמאי הוא דומיא דמעשה בראשית, כי אחר המחלוקת עשו שלום ביניהם ונכלל שמאלא, שהוא שמאי, בימינא שהוא הלל (מ"מ).

¹⁷³ ת"ת (רח"ו). כי כוונת שניהם לקשט המלכות בחידושי ודיני התורה, ומלכות נקרא שם של שמים שהוא הת"ת דז"א (מ"מ).

¹⁷⁴ שהוא הת"ת דז"א, השלים ביניהם ולכן נתקיימו דברי שניהם כמו במעשה בראשית (מ"מ).

¹⁷⁵ פי' גבורה שבנוק' (רח"ו).

¹⁷⁶ היא גבורה דז"א, כשנתעוררה להלחם עם החסד בתוך גבורתו, ברא בו גיהנם כי מהגבורות יצאו סיגים (מ"מ).

¹⁷⁷ אף שמתייסרים סופם, לעתיד בעולם הזה בהשקט ומנוחה ולתענוג עולם הבא (מ"מ).

¹⁷⁸ כל מחלוקתו היתה מחלוקת דרחימו, שהיתה במעשה בראשית, לבסוף בתר דשכיך רוגזא (מ"מ).

¹⁷⁹ בספר הליקוטים בפ' כי ראובן יצא משביל השתן, ולכן היה כחו והראשון היוצא מהשביל הזרע שמעון ושני לו לוי (רח"ו), עי' לקמן רמז ע"ב. זוהי מחלוקת דרוגזא כקרח בעולם הזה (מ"מ).

¹⁸⁰ כמחלוקת שמאי שהיא לעמוד על אמתת דברי תורה, הוא קיומא דעלמא אמתות תורה שבעל פה (מ"מ).

¹⁸¹ כל הבדלה והפרשה הינן רק בסוד גבורות ודין. וכמו כן כל עביות היא רק מצד הגבורות (ביאורים ח"א לב ע"ד).

מחלוקת זו ביד משה, בגלל שלא היה לשם שמים, ולא חשש לכבוד שלמעלה, והכחיש מעשה בראשית. כיון שראה משה שהכחיש מעשה בראשית ונדחה הוא החוצה, אז "ויחר למשה מאד", "ויחר למשה" על שהכחישו אותו, שלא הסכים לאותה מחלוקת, "מאד", על שהכחישו מעשה בראשית. ובכל הכחיש קרח, בלמעלה ובלמטה, שכתוב "בהצותם על ה'", [אות] ה' תחתונה ועליונה. ועל זה נדבק כמו שראוי לו.

מחלוקת שנתקנה כדוגמא שלמעלה, ועולה ולא יורדת, ומתקיימת בדרך ישר, זו מחלוקת של שמאי והלל. והקדוש ברוך הוא הפריד ביניהם והסכים להם, וזו היתה מחלוקת לשם שמים, ושמים הפרידו מחלוקת, ועל זה התקיים. וזה היה כדוגמת מעשה בראשית.

וקרח הכחיש את כל מעשה בראשית, והיה חולק עם שמים, ורצה להכחיש דברי תורה, ודאי היה בהתדבקות עם הגיהנם, ועל זה נדבק בו. וסוד זה בספרו של אדם. כשחושך מתעורר, מתעורר בכחו וברא בו גיהנם ונדבק איתו באותה מחלוקת. כיון ששקט הרוגו והכת, מתעוררת מחלוקת בצורה האחרת, מחלוקת של אהבה. ושתי מחלוקות היו, אחת התחלה ואחת סיום. וזוהי דרך הצדיקים, ראשית שלהם בקושי וסוף שלהם במנוחה. קרח היה ראשית המחלוקת כפי רוגז וזכח, ונדבק בגיהנם. שמאי הסוף של המחלוקת. כשרוגז שקט, צריך לעורר מחלוקת של אהבה ולהסכמה על ידי השמים.

וזו סוד "יהי רגיע בתוך המים ויהי מבדיל", זו מחלוקת ראשונה, התעוררות של רוגז וזכח, ורצה להפריד והתעורר גיהנם עד שהרוגז והכח הצטננו. ואז, "ויעש אלהים את הרגיע וגו'", התעוררה מחלוקת של אהבה וחביבות וקיום העולם, ובסוד זה המחלוקת של שמאי והלל, שתורה שבעל פה נכנסה באהבה לתורה שבכתב, והיו בקיום שלם. הבדלה היא ודאי בשמאל, כתוב כאן הבדלה "ויהי מבדיל", וכתוב "ויבדל", וכתוב שם "המעט מכס כי הבדיל וגו'", וכתוב "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי", שהרי ודאי אין הבדלה אלא בשני במקום שמאל. ואם תאמר הבדלה היא בשני, ודאי, למה הבדלה דווקא בלוי שהוא שלישי, הבדלה צריכה להיות בשמעון שהוא שני. אלא אף על גב שלוי הוא שלישי, לדעת יעקב היה שני, ולעולם בשני היה, והכל בדרך ישר בדרך שלם כראוי.

(י) עי' זהר ח"א יז ע"ב: יהי רגיע (אתפשט) [יתפשט] פשיטו דא מן דא א"ל קטפא ימינא¹⁸² א"ל גדול אתפשט פשיטו מן גו מייא לאשתלמא¹⁸³ שמא דא א"ל ולא תכללא¹⁸⁴ בההוא פשיטו דא בדא ואתפשט ומאלו (מול) אלהי"ם הי"ם¹⁸⁵ אלין אתפשטו ואתהפכו למהוי מייך תתאין¹⁸⁶ וימ"ה¹⁸⁷ (ימאה) ההוא פשיטו דאתפשט בשני מייך עלאין הי"ם¹⁸⁸ זה הים גדול¹⁸⁹ הי"ם מייך עלאין הפוכא דאלין אתוון ימ"ה מייך תתאין כיון דאתתקנו¹⁹⁰ אתעבידו כלא כללא חדא¹⁹¹ ואתפשט שמא דא בכמה דוכתי¹⁹² מייך עלאין דכורין ומייך תתאין נוקבי בקדמיתא הוו מים במים עד דאתפרשו¹⁹³

– מאיר התיקון –

¹⁸² זרוע ימין חסדים (רח"ו). ועי' זוהר הרקיע. כמו כתפא ימינא דא"א אנפין, שמשם שרש החסדים (מ"מ).

¹⁸³ פי' מייך דכורין, נקראו אלהים (מ"מ).

¹⁸⁴ ר"ל ולא תכללא דא בדא שיוכלל שם אל (מ"מ).

¹⁸⁵ גבורות דבאמא הם הי"ם (רח"ו). "מאל (מול) אלהי"ם הי"ם" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "מאלקים הים מייך עילאין".

¹⁸⁶ מ"ן דמלכות (רח"ו).

¹⁸⁷ בנוק' דז"א (רח"ו).

¹⁸⁸ מ"ן דבינה (רח"ו).

¹⁸⁹ הי"ם זה הים גדול מביא ראייה כי הי"ם הם זכרים כי תחלה היו מחוברים עם אל, ונקראים אלהים זכרים, וסימניך זה הים גדול לשון זכר (מ"מ).

¹⁹⁰ בסוד זווג (רח"ו). שנכללו וחזרו למקומם, שהוא תיקונם באמת (מ"מ).

¹⁹¹ חסדים וגבורות א"ל הי"ם (רח"ו). כי נתחבר שם אל עם הי"ם ונעשו שם אלהים שם אחד (מ"מ).

¹⁹² בעולמות (רח"ו). כי שם אלהים נתפשט אפילו למלאכים שיקראו אלהים (מ"מ).

¹⁹³ בסוד הנסירה (רח"ו).

לאשתמודעא¹⁹⁴ מיין עלאיין¹⁹⁵ ותתאיין¹⁹⁶ דא אלהיים (נ"א מיין עלאיין) ודא אדני¹⁹⁷ (נ"א מיין תתאיין) | [ודא] ה' עילאה¹⁹⁸ וה' תתאה¹⁹⁹ [מה כתיב (בראשית א ז) ויעש אלהיים את הרקיע אתפשוטת דא נטל שמא] דא אלהיים מיין [עלאין ומיין] תתאיין אדני".

תרגום: "יהי רקיע", התפשטה פשיטות זו מזו. א"ל, אשכול ימין. א"ל גדול, התפשט התפשטות מתוך המים להשתלם השם הזה, א"ל, ולהתכלל באותה התפשטות זה בזה, והתפשט מאל אלהים הי"ם, אלה התפרדו והתהפכו להיות מים תחתונים, ימ"ה. אותה התפשטות שהתפשט בשני, מים עליונים הי"ם, זה הי"ם גדול, הי"ם מים עליונים. ההיפך של האותיות האלה ימ"ה, מים תחתונים. כיון שנתקנו, נעשו הכל כלל אחד, והתפשט שם זה בכמה מקומות. מים עליונים זכרים, ומים תחתונים נקבות. בתחילה היו מים במים, עד שנפרדו להכיר מים עליונים ותחתונים, זה אלהים (מים עליונים), וזה אדני (מים תחתונים), וזו ה' עליונה וה' תחתונה. מה כתוב, "ויעש אלהים את הרקיע". התפשטות זו לקח שם זה אלהים מים עליונים, ומים תחתונים אדני".

(יא) עי' תז"ח ט ע"א: קום עמודא דאמצעיתא דאנת הוא ו' כליל שית ספירן ואנת אחיד בין כ"ה עלאה ובין כ"ה תתאה קום לגבי סמא"ל דאיהי מצרי במאני קרבא דילך דאנון שכינתא תתאה קורטא תתאה ושכינתא עלאה קורטא עלאה דעלה אתמר (שמואל א כה) ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע מאן נפש אויביך סם מות נחש אשת זנונים דמקנא בשבע סלעים ובעלה בז' טורין. קום באבנין דילך דאסתלקו בטורי' לתברא טורין וסלעין דחויא ובגיין טורין דילך אתמר (תהלים צג) נשאו נהרות ה' ובהון כל גיא ההוא ינשא דכלא כליל בה ודא רעיא מהימנא דאתמר בה (דברים לר) ויקבר אותו בגיא דבגינה אתמר (תהלים ס) ויך את אדום בגיא מלח ונשמתה גניז' בגי"א מן אבגית"ץ ת' תורת משה צפונה בצד"י דאיהו ו' דצדי אריכא מסטרא דעלמא דאתי מתמן הוא טוב לצדיקים דעלמא דאתי:

בגי"א אב ליי"ג מכילין דאנון וא"ו ויעבר ה' על פניו ויעבר ע"ב רי"ו ע"ב חסד רי"ו גבורה דבה קר"ע שט"ן מן ימא ובה עתיד למקרע לה מן ימא דאורייתא ומסטרא דחסד איהו אב ליי"ג מכילין דבה איהו יהו"ה עמודא דאמצעיתא ארך אפים ומאריך בה על בינונים ומטה לון כלפי חסד ובאתון א"ת ב"ש יהו"ה איהו מצפ"ץ א"ל ת"ך רחום גספ"י והכי עד י"ג תבין באלין י"ג מאריך על בינונים דיחזרון בתשובה אבל בקר"ע שט"ן ידין בגוים מלא גויות דאיהו שטן מלא עינין:

ובגיין דא אבגית"ץ אתקרי כתר חכמה אב ליי"ג מכילין דכלילין בחסד דכליל ע"ב שמהן דאנון כללא דילהון והו אני והו וחכמה לימינא כד"א הרוצה להחכים ידרים אמא עלאה לגבורה בה קר"ע שט"ן מן שמאלא ובה (שמות יד) וישם את הים לחרבה ובה קרע ימא לי"ב קרעים ובה רקע הארץ וצאצאיה ובה עקר טורין ותבר טינרין דחויא הדא הוא דכתיב (מלכים א יט) והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים דאנון טורים וסלעים דחויא דאתמר בה דרך נחש עלי צור ובהאי שמא הוה רבה עוקר הרים באורייתא דבעל פה

כתר עליון איהו פלא ובה עמודא דאמצעיתא דאתקרי נורא עביד פליאן הדא הוא דכתיב (שמות טו) נורא תהלות עושה פלא ובה אמר משה נגד כל עמך אעשה נפלאות וכו' והאי איהו נגד"ד יכ"ש נגד"ד י"ש כ' דאיהו כתר י"ש להנחיל אוהבי יש ואנון י' חכמה ש' תשובה כלהו כליל עמודא דאמצעיתא שמים דאתמר בה (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים שמע ישראל

בט"ר צת"ג דא נצח ואית דאמרי לה גת"ץ רט"ב בה והיית כגן רטוב ויתקיים בישראל (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך מסטרא דנצח דאיהו צח (שם) ועצמותיך יחליץ וגו' ואתמר בג' מן גת"ץ והיית כגן רטב איהו רחמים ת' תפארת ובה (בראשית א) תוצא הארץ דשא עץ פרי עושה פרי לישראל במדברא וכמה מבויעין דמיא

חק"ב טנ"ע דא הוד בה (שמות ט) שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו דהוד אתקשר בגבורה נצח בחסד ואתמר בהוד נתנני שוממה כל היום דוה בה אסתכל בחרבנא דמקדשא וכמה קטילין

– מאיר התיקון –

¹⁹⁴ להזדווג (רח"ו).

¹⁹⁵ אלהיים (רח"ו).

¹⁹⁶ אדני (רח"ו).

¹⁹⁷ וכאשר גברו מיין תתאיין לקחו ה"ם מאלהים, והפכו אותו לטבעם טבע נקבה ונקרא ימ"ה כי ה"ם זכר וימ"ה נקבה (מ"מ).

¹⁹⁸ דא אלהיים (רח"ו).

¹⁹⁹ דא אדני ואז הנוק' נק' ג"כ אלהים כי אה"ה ואדני גי' פ"ו כמו אלהיים (רח"ו).

דאקטלו לנטלא נוקמין מאמין דעלמא פ"ב²⁰⁰ ובה אתמר (בראשית לב) והוא צולע על ירכו בההוא זמנא (ישעיה לה) אז ידלג כאיל פסח

תרגום: קום, עמוד האמצעי, שאתה הוא ו' כולל שש ספירות ואתה אחוז בין כ"ה עליונה ובין כ"ה תחתונה קום אצל סמא"ל שהוא מצרי בכלי הקרב שלך שהם השכינה התחתונה המקלע התחתון והשכינה העליונה המקלע העליון שעליו נאמר (שמואל כה) ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע מי נפש אויביך סם מות נחש אשת זנונים שמקננת בשבעה סלעים ובעלה בשבעה הרים.

קום באבנים שלך שהסתלקו בהרים לשבר את ההרים והסלעים של הנחש ובשביל ההרים שלך נאמר (תהלים צג) נשאו נהרות ה' ובהם כל גיא ינשא ההוא שהכל כלול בו וזה הרועה הנאמן שנאמר בו (דברים לד) ויקבר אתו בגי שבשבילו נאמר (תהלים ס) ויך את אדום בגיא מלח ונשמתו גנוזה בגי"א מן אבגית"ן ת' תורת משה צפונה בצד"י שהוא ק' שצדי ארכה מצד העולם הבא משם הוא טוב לצדיקים לעולם הבא

בגי"א אב לייג מדות שהם וא"ו ויעבר ה' על פניו ויעבר ע"ב רי"ו ע"ב חסד רי"ו גבורה שבו קר"ע שט"ן מן הים ובו עתיד לקרע לו מן הים של התורה ומצד החסד הוא אב לייג מדות שבו יהו"ה הוא העמוד האמצעי ארך אפים ומאריך בו על הבינונים ומטה להם כלפי חסד ובאותיות א"ת ב"ש יהו"ה הוא מצפ"ן א"ל ת"ך רחום גספ"י וכן עד שלש עשרה תבות באלו השלש עשרה הוא מאריך על הבינונים שיחזרו בתשובה אבל בקר"ע שט"ן ידין בגוים מלא גויות שהוא שטן מלא עינים

ומשום כך אבגית"ן נקרא כתר חכמה אב לשלש עשרה המדות שכוללות בחדש שכולל שבעים ושנים שמות שהם הכלל שלהם והו אני והו וחכמה לימין כמו שנאמר הרוצה להחכים ידרים האם העליונה לגבורה (לשמאל) בה קר"ע שט"ן מן השמאל ובה (שמות יד) וישם את הים לחרבה ובה קרע הים לשנים עשר קרעים ובה רקע הארץ וצאצאיה ובה עקר הרים ושבר סלעים של הנחש זהו שכתוב (מלכים א יט) ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים שהם ההרים והסלעים של הנחש שנאמר בו דרך נחש עלי צור ובשם הזה היה רבה עוקר הרים בתורה שבעל פה

כתר עליון הוא פלא ובו העמוד האמצעי שנקרא אש עושה פליאות זהו שכתוב (שמות טו) נורא תהלת עשה פלא ובו אמר משה נגד כל עמך אעשה נפלאות וכו' וזהו נג"ד יכ"ש נג"ד י"ש כ' שהוא כתר י"ש להנחיל אהבי יש והם י' חכמה ש' תשובה כלם כולל העמוד האמצעי השמים שנאמר בו (מלכים ח) ואתה תשמע השמים שמע ישראל

בט"ר צת"ג זהו נצח ויש אומרים אותו גת"ן רט"ב בו והיית כגן רטב ויתקים בישראל (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך מצד הנצח שהוא צח ועצמתך יחליץ וגו' ונאמר בג' מן גת"ן והיית כגן רטב הוא רחמים ת' תפארת ובו תדשא הארץ דשא עץ פרי עשה פרי לישראל במדבר וכמה מעינות של מים

חק"ב טנ"ע זה ההוד בו (שמות ט) שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו שהוד נקשר בגבורה נצח בחדש ונאמר בהוד (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה בו הסתכל בחרבן המקדש וכמה הרוגים שנהרגו לטל נקמות מהרשעים ובו נאמר (בראשית לב) והוא צלע על ירכו באותו הזמן (ישעיה לה) אז ידלג כאיל פסח

(יב) עי' (זהר ח"א יא ע"ב): בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא אי אימא ינדעון חייבין²⁰¹ היך יפלחון למאריהון²⁰² [אי לא אימא [מבדו] ואבדון] חברייא מלה דא] באתר דיראה קדישא שרי מלרע אית יראה רעה²⁰³ דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה חייביא²⁰⁴ ומאן

– מאיר התיקון –

²⁰⁰ פלחי כוכביא

²⁰¹ כשהם יודעים ואינם עושים הוא עבירה יותר גדולה והוא כמכשילו ח"ו בידים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידים (רח"ו).

²⁰² כמ"ש (מגילה כה ע"ב) דלא לעבדון מאימה ומיראה, ולבסוף אמר כמ"ש (ב"ב פט ע"ב) אמרן או לא אמרן כו' ומה"פ כי ישרים כו' (יהל אור).

²⁰³ היינו קלא אילן במקום תכלת (רח"ו).

²⁰⁴ עי' בהגר"א בתיקון יג ע"ב ד"ה ירא שבת, שכאשר יש גילוי של מידת המלכות אין יראה רעה.

דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר לא שריא עליה ההיא יראת יהו"ה [ד]אקרי (משלי יט כג) יראת יהו"ה לחיים אלא מאן שריא עליה ההיא יראה רעה ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה ולא יראת יהו"ה²⁰⁵ ובגין כך אתר דאקרי יראת יהו"ה ראשית אדעתו אקרי ועל דא אתכליל הכא פקודא דא ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא.
מאן דנטיר יראה נטיר כלא לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא דהא דא תרעא דכלא ובגין כך כתיב בראשית דאיהי יראה ברא אלהים את השמים ואת הארץ [ד]מאן [נ"א ועונשא דמאן] דעבר על דא [עבר על אפקודין פיקודא דא דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא] האי רצועה רעה ואלקי ליהו²⁰⁶.

והיינו והארץ היתה²⁰⁷ תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים (בראשית א ב) הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא תהו דא חנק דכתיב (ישעיה לד יא) קו תהו (זכריה ב ה) חבל מדה בהו ודא סקילה אבנין דמשוקעין²⁰⁸ גו תהומא רבא לעונשא דחייביא וחשך דא שריפה דכתיב (דברים ה כג) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (שם ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך וכו' ודא אשא תקיפא דעל רישיהון [דחייביא] (דחייבא) שרי לאוקדא לון²⁰⁹ ורוח דא הרג בסייף רוח סערה²¹⁰ חרבא משננא היא מלהטא ביה כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח האי עונשא למאן דיעבר על פקודי אורייתא וכתיב²¹¹ לבתר יראה ראשית דאיהי כללא דכלא²¹² מכאן ולהלאה שאר פקודין דאורייתא²¹³.

תרגום: בכה רבי שמעון ואמר, אוי אם אומר, ואוי אם לא אומר. אם אומר, ידעו הרשעים איך יעבדו את רבונם, אם לא אומר יאבדו החברים את הדבר הזה. במקום ששורה יראה קדושה, מתחיל מלמטה יראה רעה שמלקה ומכה ומקטרוג, והיא הרצועה להלקות את הרשעים, ומי שפוחד בגלל עונש המלקות והקטרוג כמו שנתבאר, לא שורה עליו אותה יראת ה' שנקראת יראת ה' לחיים, אלא מי שורה עליו, היראה הרעה ההיא, ונמצא ששורה עליו הרצועה ההיא, יראה רעה ולא יראת ה'. ולכן המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת, ועל כן נכללת כאן המצוה הזו, וזה העיקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה.

מי ששומר היראה, שומר הכל. לא שומר יראה, לא שומר את מצוות התורה. שהרי זה השער של הכל. ולכן כתוב "בראשית", שהיא יראה, "ברא אלהים את השמים ואת הארץ", שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה, ועונשו של מי שעובר על זה, הרצועה הרעה הזו מלקה אותו. והיינו "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח אלהים", הנה אלו ארבעה עונשים להעניש בהם את הרשעים. "תהו" זה חנק, שכתוב "קו תהו", "חבל מדה". "בהו" זו סקילה. אבנים המשוקעות בתוך התהום הגדול להעניש את הרשעים. "וחושך" זו שריפה, שכתוב "ויהי כשמעכם את הקול מתוך החושך", "וההר בוער באש עד לב השמים חושך וגו'", וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרוף אותם. "ורוח" זה הרג בסייף, רוח סערה, חרב חדה מלהטת בו, כמו שנאמר "ואת להט החרב המתהפכת", ונקראת רוח. העונש הזה למי שעבר על מצוות התורה. ואחר כתוב יראה ראשית, שהיא הכלל של הכל. מכאן והלאה שאר מצוות התורה.

– מאיר התיקון –

²⁰⁵ הנה יש יראת ה' שהוא בחי' מלכות קדישא, ויש יראה רעה מסטרא רעה. ואדם צריך לירא יראה קדישא שהוא שכינתא חרבא קדישא, ולא חרב רעה, שהוא סמא"ל כי הריאה מיראה זו ממשך עליו הטומאה ההוא והיראה הזו, והרי זה עובד ע"ז וכו', וע"ז ארז"ל אני ה' נאמן ליפרע למי שתולה קלא אילן בבגדו ואומר שהו אתכלת כי תכלת הוא מלכות קדישא, והוא מענין הז' שמות מרגלאין הן כולם גימ' תכל"ת וקל"א אילן גימ' סמא"ל וכו' (זהר הרקיע).

²⁰⁶ עי' אריכות ביהל אור.

²⁰⁷ היינו מלכות דן יפה (רח"ו).

²⁰⁸ עי' מדרש הנעלם בזו"ח ג ע"ד.

²⁰⁹ ר"ל כדאיתא בגמ' שההורג את חבירו בביתא דשישא מצי להיות הדר בריא משא"כ במקום שהרוח נושב משמע שהרוח ממית (נ"א).

²¹⁰ והוא מהפסולת דיסוד דרוח (דע"ה ח"ב פט ע"א).

²¹¹ ר"ל שהנהו מיתות כתובים אחר יראה ראשית שהוא מלת בראשית כנ"ל נמצא על האי יראה קאי וכדאמרן. א"ם (נ"א).

²¹² פ' עונש הנזכר שהם ד' מיתות ב"ד, שהם תהו ובהו חשך ורוח כתובים אחר מלת בראשית שרמוז בה יראה (מ"מ).

²¹³ עי' אריכות ביהל אור.

(יג) עי' זהר ח"ב רלא ע"ב: תא חזי אפוד וחשן אחור וקדם הוו וכד כהנא הוה אתלבש בהו הוה דמי בדיוקנא עלאה והא אתמר דכדין אנפוי נהירין ואתון בלטיין וסלקין לעילא מנהרין וכדין אוהו ידעו (הוו ידעי) מלה:

ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחדא מתקשרין ואף על גב דתקונא דדא לאו איהו וכתקונא (בתקונא) דדא²¹⁴ וכלא ברזא חדא קשורא דדא בדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקין²¹⁵ דאתקשרין בהאי אתר ובהאי אתר ואינון רזא דאינון רתיכין דמתקשרין בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות²¹⁶:

תרגום: בא וראה, אפוד וחושן, אחור וקדם היו, וכשהכהן התלבש בהם, היה דומה בדמות עליון. והרי נתבאר שאז פניו האירו והאותיות בלטו, ועלו למעלה מאירות, ואז היה יודע את הדבר. ולכן תיקון החושן ותיקון האפוד כאחד נקשרו, ואף על גב שתיקון זה אינו כתיקון זה, והכל בסוד אחד. קשר של זה בזה, להאחז חושן באפוד בארבע טבעות שנקשרו במקום הזה ובמקום הזה. והם סוד אותן המרכבות שנקשרו בצד הזה שלמטה לאותם שלמעלה, והכל הוא בסוד של אופנים וחיות.

(יד) עי' זהר ח"ב צא ע"א: ורזא דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ ואיהו לא תעשה לך חד פסל תרין וכל תמונה תלת וארץ דא על דא אתרגיזת פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים (שמות כ ה) אילנא חדא דאינציב חדא ותרין זמנין ואתלת זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובי קדמאי אב ובן שלישי ורביעי חד הוא (לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וגו') כד לא ואתתקן (מתתקן) ולא חייש לאתתקנא וכן בהפוכא אדדא (דא) לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה ויעושה חסד וגו':

תרגום: וסוד זה "תחת שלוש רגזה ארץ" והוא "לא תעשה לך", אחד פסל שנים, "וכל תמונה", שלש. ו"ארץ" זו על זה רגזה. "פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים", אילן אחד שנטע פעם ופעמים ושלש פעמים וארבע פעמים, ונפקד על חטאים ראשונים. אב ובן, שלישי ורביעי, אחד הוא כשלא נתקן ולא חשש לתקן, וכן בהפוך של זה לאילן שנתקן כראוי ועומד על קיומו "ועושה חסד וגו'".

ביאור: ור"ל כמ"ש הרב שפסוק פוקד עון אבות וכו' הוא באדם אחד שנתגלגל ג' פעמים, עם פעם ראשונה הם ד' פעמים, ואינו מתגלגל רק אלו הד' פעמים דווקא ותו לא, וכל זה אם לא עשה שום תיקון בד' גלגולים הנז'. אבל כשעושה שום מצוה בכל פעם, אזי מתגלגל אפילו עד אלפים פעמים, וזש"ה פוקד עון אבות וכו' שפעם א' נקרא אב ופעם ב' נקרא בן וכו', עד רביעים, דהיינו ארבעה פעמים דווקא. וכל זה אם הוא לשונאי, אבל ועושה חסד, דהיינו אם בכל פעם עושה שום מצוה יתגלגל עד אלפים, עכ"ל בספר הגלגולים (מ"מ).

– מאיר התיקון –

²¹⁴ פירוש שהתיקונים של המ' הנקראי' אפוד אינם כתיקוני הזעיר שהוא החשן (מ"מ).
²¹⁵ פי' ארג"מן שמקשרים זעיר עם המ' וז"ש ואינון רזא דאינון דתיכון דמתקשרין בהאי סטרא דלתתא שהיא המ', לאינון דלעילא שהם הארות הזעיר (מ"מ).
²¹⁶ פי' שהאופנים בעשייה והם בחינת המלכות, כי מ' מקנא בעשייה וחיות ביצירה וזעיר מקנן ביצירה והם תמיד מחוברים כמ"ה בלכתם ובהנשאם וכו' (מ"מ).

(טו) עי' זהר ח"ג רמו ע"ב: ד"א (בראשית כח יב) ויחלום והנה סלם²¹⁷ רעיא מהימנא מה ל' אסתלק על כל אתון²¹⁸ הכי את עתיד לאסתלקא²¹⁹ על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י דביה יי"י דחושבניה ל' דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא ב"ג מכילין דרחמי דאינון אחד כען תסתלק באל דאיהו ייאי דתרין שמהן סהדין הלא אל אחד בראנו הה"ד (מלאכי ב י) הלא אב אחד²²⁰ לכלנו הלא אל אחד בראנו ובג' יודין אלין יתקיים בך (ישעיה נב יג) ירום ונשא וגבה מאד במ"ה דהכי סליק מא"ד לחשבון אד"ם ובהפוך אתון מאד הוא אדם. ירום בארבע אנפין דאריה דאינון (במדבר ו כד) יברכך יהו"ה ונשא בארבע אנפין דשור דאינון ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום²²¹ רביעאה²²² יהו"ה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. תרגום: דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י"י י', שחשבונן שלשים, שבהתחלה היית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יא"א ב"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות יי"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלש יודיין אלו יתקיים בך "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם. "ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

– מאיר התיקון –

²¹⁷ מורה על עליות המדרגות, ובכל האותיות הם שלושה מדרגות מעצמן, האחד האותיות כמו ד' ר' ב' וכיוצא כי בלי ספק כיון שיש גגים לאותיות מורה על מדרגה עליונה על שאר גוף האותיות, והשנית גוף האות דהיינו קומת האותיות כגון קומת הווא"ו ואורכה וכן קומת הזין וכן ד' ב' ו' וכל האותיות משך קומתם הוא מדרגה בפני עצמה והעד שיש אותיות (שיש) [שאיין] להם גגים אמנם קומה יש להם כגון ט"ן וז"א ווא"ו וכיוצא והשלישית מושב האותיות שהם יושבות קצתם כגון ג' או ב' וכן כ' וכיוצא, ושלושה מדרגות אלו לאותיות בלי ספק יורה קומתם על תפארת שהוא סוד ווין, וכן כל קומה הוא בו בסוד קומ"ה מקוה ישראל יהו"ה, והיינו סוד משך ששה קצוות ומושבם בסוד כסא שהיא מלכות אמנם יורה שם בחינות רבות, וגגיהם בסוד הבינה בסוד בחינתה שהיא אמא רביעא על בנין הכולל מן הימין לשמאל בחסד וגבורה, אמנם יש בשלושה מדרגות אלו נכללים סוד בריאה כסא דתמן מקננא אימא עילאה וסוד מלאך דתמן מקנן התפארת דהיינו יצירה וסוד אופן דהיינו עשיה דתמן מקנן מלכות, והנה אין בכל האותיות שיסתלק למעלה משלושה בחינות אלו שלושה מדרגות ולכן הם סולם קצר אבל הלמד עולה למעלה מכל האותיות בסוד שלש ראשונות עד סוד מגדל הפורח באויר דהיינו עד כתר עליון ולכן הוא סולם האחוז באצילות כי אין ביסוד בריאה יצירה ועשיה מבינה ולמעלה, ובסוד הלמד כולל גם בחכמה גם בכתר (אור יקר).²¹⁸ והוא הסולם האמיתי שמגעת בכל המדרגות ויש בה כח להעלות עד הכתר כדפירשנו (אור יקר).

²¹⁹ הענין כי הנמצאים הנפרדים למטה מסוד האצילות כאומרו ונה"ר יוצא מעדן דהיינו סוד יהו"ו, י' עדן, ו' נהר נמשך בה' להשקות את הגן ה' תתאה ומשם יפרד בסוד הפירוד והיה לארבעה ראשים שהם סוד ארבעה סמכין דכורסייא מסוד שלושה בחינות אלו שהם כסא בריאה והיכלות יצירה ויסודות רוחניים עשיה נמצאים כל הנבראים ונוצרים ונעשים והם אוחזים באצילות בסוד בינה תפארת ומלכות דהיינו שלושה אותיות הו"ה כדפירשנו, אמנם רעיא מהימנא עד עתה בסוד בריאה יצירה ועשיה כדפירשנו בסימן גד הו"ז משער ראשון בסבת הגלות, אמנם לסבה זו אינו עולה לסוד יו"ד ה"י וא"ו ה"י ששם זה עולה עד הכתר כאשר נבאר ולכן אינו נזכר על כל מעשה בראשית שהם עש"ן עול"ם שנ"ה נפ"ש דהיינו בינ"ה תפארת ומלכות דהיינו בריאה יצירה ועשיה, אמנם כאשר יהיה הגאולה ויתגלה בו בסוד הגאולה נשמתא דאצילות יתגבר בסוד אות ל' עד הכתר כדפירשנו ולכן יסתלק לסוד שם יו"ד ה"י וא"ו ה"י שהוא בכתר, וכל מעשה בראשית שהם בסוד עול"ם שנ"ה נפ"ש כדפירשנו דהיינו כל נברא וכל נוצר וכל נעשה יהיו משועבדים תחת ידו, יעמוד השמש דהיינו שנה, יבקע ימים ונהרות דהיינו נפש, יעשה מופתים בשמים ובארץ דהיינו עולם וכל זה בסוד הגאולה והניסים, ושירי מעלה ומטה משועבדים תחת רשותו והיינו אומרו עתיד לאסתלקא על כל כריין כדפירשנו שהם נבראים נוצרים ונעשים וסילוקו בסוד אצילות, וסוד ענין זה תלוי בשמות הקדושים כדמסיק בגין דתסתלק בסוד נשמה כוללת עד הכתר (אור יקר).

²²⁰ א"ב גי' ג', ג' יודיין (יהל אור).
²²¹ "ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום" נמחק ביהל אור.
²²² וזהו ואני מל', אברכם (יהל אור).

